

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки

12 липня 2017 року

Веде засідання Перший заступник голови Комітету

ДОМБРОВСЬКИЙ О.Г.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні друзі, шановні колеги. У нас сьогодні засідання профільного Комітету палива і енергетики буде відбуватися у вигляді такого розширеного круглого столу, де ми плануємо обговорити надзвичайно важливу і цікаву тему для України, і відбудеться презентація індексу управління природними ресурсами.

Я думаю, що сьогодні у цій залі, якраз у цій команді, яка зібралась на наше засідання, не потрібно говорити, наскільки важливим є правильне і ефективно використання природних ресурсів, і в першу чергу енергетичних ресурсів, якими володіє і управляє Україна. Але питання, наскільки ефективно, наскільки динамічно і наскільки правильно відбувається цей процес, - це тема нашої сьогоднішньої і презентації, і, я сподіваюся, дискусії.

Я хотів би на початку навести декілька таких, на мій погляд, цікавих історичних моментів, що протягом дуже довгого періоду Україна завжди була експортером енергетичних ресурсів і одним із найбільших виробників, в тому числі в Європі. Ну, наприклад, в далекому 1940 році Україна виробляла, добувала природного газу в два з половиною рази більше, ніж Росія. А 40 років тому загальний обсяг видобутку природного газу в Україні за один рік складав маже 69 мільярдів метрів кубічних. Це природний газ, який ми, не тільки Україна споживала, це природний газ, який не тільки використовувався і споживався на території багатьох республік колишнього Радянського Союзу, а і природний газ, який експортувався в країни сьогоднішнього Європейського Союзу.

Я хотів би також сказати, що, наприклад, в 1972 році – тому що, коли ми говоримо про енергетичні природні ресурси, ми говоримо не тільки про газ, ми говоримо і про нафту, – Україна видобувала більше 14 мільйонів тонн нафти, яку ми споживали і яку ми використовували.

І цифри, які сьогодні я хотів би озвучити, ну, на мій погляд, вони є унікальними, тому що тільки за період незалежності України видобуто 450 мільярдів метрів кубічних газу в Україні, а, якщо взяти починаючи з 1920 року, це більше 2 трильйонів метрів кубічних газу.

Україна має дуже великий потенціал і великі запаси. Ми не повинні себе принижувати і ми не повинні стояти ні перед країнами Європейського Союзу, ні у світі з протягнутою рукою, тому що сьогодні ми, якщо взяти країни Європейського Союзу, ми є четвертими виробниками або четверта позиція по видобутку природнього газу серед країн Європейського Союзу, Європи. А, якщо ми візьмемо запаси, які сьогодні оцінені, то Україна займає друге місце після Норвегії. І це говорить про те, що парадигму енергетичної безпеки країни ми повинні кардинально змінити і для цього є всі необхідні можливості.

Що нас сьогодні дуже сильно турбує? Турбує те, що збільшення видобутку природнього газу і енергетичних ресурсів відбувається занадто, занадто повільними темпами. Ці темпи абсолютно нікого не влаштовують. І та програма українська, яка прийнята щодо 20-го року, ми повинні видобувати 27 мільярдів українського газу. При темпах, які ми сьогодні маємо, ну, в кращому випадку нам потрібно на це потратити приблизно 50 років. Нам і обсяг інвестицій, і особливо темпи прийняття рішень, і перелік адміністративних бар'єрів, їх кількість потрібно спростити для того, щоб отримати, ну, такий революційний взрив в галузі видобутку і нафти, і в галузі видобутку природнього газу. Тому що, якщо ми це не зробимо нам дуже складно буде далі не тільки говорити, а в першу чергу забезпечувати енергетичну безпеку нашої країни і енергетичну незалежність.

Я хотів би звернути на те увагу особливо, що можливо сама головна і ключова проблема нашої країни це у відсутності стратегічних, зрозумілих, адаптивних правил гри. Коли правила гри можуть змінюватися кожного року і, як правило, не в кращу сторону для інвестора, коли країна починає обтяжувати інвесторів якимись своїми внутрішніми проблемами і зобов'язаннями, ці інвестори не хочуть йти в цю країну. І не дивлячись на те, що в рейтингу, який ми сьогодні будемо розглядати, Україна серед 89 країн займає 44-у таку золоту середину, я думаю, це не той результат, який може нас влаштувати. Тому що для нас дуже важливо, щоб ми були конкурентними, з точки зору залучення інвесторів. Сьогодні 89, 90 країн, які борються за інвесторів нафтогазову видобувну галузь, ми повинні конкурувати по законодавчим правилам, ми повинні конкурувати по простим, зрозумілим правилам регулювання, ми повинні конкурувати по правилам фіскальної політики і багатьом іншим позиціям, яких у нас, на жаль, сьогодні є дуже багато проблем. Тому б мені хотілося, щоб ми цю дискусію сьогодні розпочали. Хочу подякувати наперед нашим ключовим спікерам.

Користуючись нагодою, хочу звернути увагу, що для нас надзвичайно важливо відкрити ринок, як для держави, як інвестора так і для приватних внутрішніх, і зовнішніх інвесторів, це дуже важливо. Нам потрібно створити конкурентне середовище, ми повинні максимально підтримувати нашу державну акціонерну компанію "Укргазвидобування". І ті проблеми, які сьогодні є в компанії, тут є... Є Олег Прохоренко, да, по-моєму? Олег, якщо потрібно, якщо потрібно провести окремо дискусію на площадці комітету, я офіційно роблю від імені своїх колег, від імені комітету пропозицію, будь ласка, в п'ятницю ми готові цю дискусію провести на всі ключові і проблемні питання для того, щоб дати можливість компанії надійно, прозоро і конкурентно працювати на цьому ринку. Крім того, я хочу проінформувати, що вчора у нас була також дуже цікава дискусія по ситуації, яка склалася на

ринку видобутку нафти. Дуже складна, я би сказав, критична, ситуація склалася в "Укрнафті" акціонерній компанії. І о 14-й годині я підписав сьогодні всі необхідні листи, ми плануємо провести на площадці комітету окремо дискусію по ситуації, яка склалася в "Укрнафті", тому що питання не тільки в ліцензіях, не тільки в податках, але і в робочих місцях, і в десятках тисяч людей, які можуть залишитися без роботи.

І, якщо хтось дуже довго реагує на ті проблеми, які, на жаль, накопичуються, то, принаймні, роль українського парламенту, з точки зору парламентського контролю, в цьому також заключається.

І остання теза на яку б я хотів дуже звернути особливу увагу, що одним із ключових моментів, от індексу, який ми будемо презентувати сьогодні, це є питання управління доходами. І у нас є тут дуже яскравий приклад, Норвегія, Пенсійний фонд, який сьогодні... державний Пенсійний фонд, який накопичив майже 900 мільярдів доларів. Який дуже вдало і правильно інвестує ці кошти в різні не ризиковані, і не корумповані, і не військові компанії. Тобто це абсолютно чисті гроші, які працюють на майбутнє країни, працюють для дітей. І я думаю це той приклад, який Україна повинна взяти і почати імплементувати цю найкращу практику, тому що це надзвичайно важливо.

У нас є ряд дуже важливих завдань, які ми перед собою поставили у вигляді законопроектів, які вже зареєстровані, які пройшли Комітет палива і енергетики, які внесені в зал. Є законопроекти, над якими сьогодні комітет і мої колеги народні депутати працюють, але якраз про цей блок завдань, про наші поточні завдання.

Я з великим задоволенням хотів би запросити до слова Ольгу Валентинівну Белькову, заступника голови комітету. Ольга Валентинівна, будь ласка.

БЕЛЬКОВА О.В. Дякую.

Шановні колеги, сьогодні у нас, з одного боку, дуже робоча зустріч, тому що ми будемо розглядати індекси, він порівнює Україну з іншими країнами, в яких майже ті самі проблеми. У світі є приблизно 80 країн, які так чи інакше володіють великими запасами природних ресурсів для України одним із найголовних є саме газ, нафта і вугілля, і також руди якими нас наділив Бог. У нас є і інші природні ресурси, але як Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу ми, звичайно, більш за все опікуємося першими трьома. Я би так сказала, сьогодні в долі бюджету є два компоненти це газ і вугілля, які часто-густо викликають дуже багато застережень і питань від суспільства: хто їх добуває, чому саме на таких умовах, як вони отримали ліцензію, чому стільки, чому не більше? Сьогодні є величезні очікування саме від державних компаній, що вони вирішать питання енергонезалежності. Так от так званий Natural Resource Governance Institute ця організація у світі займається розробкою комплексів, яким чином всі країни найкращим чином можуть управляти своїми природними ресурсами незалежно від того, які там політики, де сидять, у якій країні. Є загальні принципи за якими оцінюються, в тому числі керівництво країн, яким чином вони змогли створити передумови на рівні законів, на рівні фактичного управління, чи то приватними компаніями, чи то державними офісами, які видають ліцензії чи то державними компаніями і на рівні цього підходу так званої цепочки оцінки всіх цінностей у процесі управління природними ресурсами було створено цей індекс. На скільки я розумію, Україна вперше в нього попала і поруч з іншими країнами ми себе можемо порівняти, загальну оцінку ми отримали, середнє значення – 44 місце з показником 48 із хорошого ми не останні, із поганого, не зрозуміло, що ж ми так робимо й робимо реформи, а місце у нас посередненьке. Наприклад, цього року я була в Колумбії? Вона займає дуже потужне п'яте чи шосте місце. І те, що я побачила там, країна, яка, в тому числі, має дуже величезну кількість проблем, в тому числі, і з корупцією, в тому числі, там і з

кримінальними аспектами минулого цієї країни, на сьогодні, наприклад, такий простий елемент, як зняття показників з видобутку, з кожної свердловини збирається, наприклад, щомісяця. І вони сьогодні говорять, цього не досить для країни. Для того, щоб ми оперували своїм бюджетом треба real time, тобто в хвилину підняття газу чи нафти на поверхню, вони вже мають відомості. Значить, пан Ігор сьогодні, представляючи міністерство, тільки що мені пожалівся, що у нього 10 людей і 700 запитів на місяць від народних депутатів, які намагаються дізнатися скільки країна добула газу, нафти чи чогось ще. І пан Ігор пише стандартні відписки, в яких він повідомляє, що в державі немає сьогодні точок контролю для того, щоб сказати і своїм громадянам, і народним депутатам, і фіскальним органам, так хто і що добув в Україні.

Саме для того нам дуже треба реалістично себе оцінювати, не тільки які технології ми залучимо і які компанії будуть працювати тут, а які умови ми, в тому числі, запропонуємо і державі, і видобувникам для того, щоб вони забезпечили всі наші плани 2020, 5050 і так далі. Так от, якщо подивитися на наш... на нашу високу оцінку – номер 44 місце в цьому рейтингу з 89 країн, то найкращі показники, наскільки я розумію, нам більше про це розкажуть наші колеги з інституту, але найкращі показники поки що ми отримали за державні компанії, тобто за методи управління державними компаніями і за так званий показник право голосу і підзвітність, тобто індустрія у нас має право говорити, нібито держава звітує. Тому вже з'явилися два... два звіти і ІПІ. Разом з тим, за іншими показниками ми дуже сильно вітаємо. Я спочатку роботи в цьому комітеті і на сьогодні, перечитавши всю літературу, в тому числі, яку продукує цей інститут, напевно найбільший в світі, який системно займається саме управлінням природних ресурсів, не змінила своєї думки: як прийшла з чотирма законами, так фактично на сьогодні з ними і залишаюся. Один з них уже прийнятий, це щодо розподілення ренти на місцях. Це також один із показників цього звіту, в якому говориться, що без чесного

розподілення ресурсу з місцевими громадами завжди будуть бар'єри для того, щоб отримувати узгодження, отримувати співпрацю на місцях і не буде ніякої роботи.

Далі. У нас залишається спільне завдання – це 3096, який, можливо, завтра буде внесений все ж таки на розгляд Верховної Ради, і може ми в ньому покажемо більшу злагодженість, ніж по іншим питанням, які розглядалися вчора, наприклад. І, безумовно, суспільство очікує, що прийняття цих законопроектів, воно спонукатиме компанії приходити в Україну, розбудовувати більшу свою частину інвестиційних планів і показувати результати. На сьогодні результат, на мій взгляд, невтішний, 3 відсотки, якщо зробити екстраполяцію на найближчі роки, ми ніяких планів не досягаємо. Приватних компаній жодних не зайшло, нових ліцензій не видається і навіть такий орган як ЦКР сьогодні працює, скажімо так, під особистим напором замміністра, в якого є також інші завдання. Якраз я би очікувала, щоб пан Ігор зазначив, як міністерство бачить трансформацію регуляторної частини.

І фінансова частина, яка не є предметом відання цього комітету, але саме ми виступили ініціаторами нового законопроекту, який говорить про наступне: якщо Україна бажає суттєво збільшити видобуток газу в Україні, на жаль, нині діючий фінансовий режим не є ніяким стимулом, що і показали останні 2 роки. Не пройшли у нас, не укладені ні нові СРП... УРП, вибачте, ні нові ліцензії не отримані і не сильно багато нових свердловин, тому ми там, де ми є, на 44 місці. Але наші колеги, очевидно, нам розкажуть, що ж ми ще не доробили. Оце і є очікування на цю подію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Валентинівна, щиро дякую вам.

Ми перейдемо, власне, до презентації. Будь ласка, пан Роб Пітман.

РОБ ПІТМАН. Я хотів би подякувати голові та заступнику голови Комітету з паливно-енергетичного комплексу за вступні слова. Це велика честь – бути тут, в Києві і представляти цей індекс.

Я – Роберт Пітман, я працюю на NRGІ – Інститут з управління природними ресурсами. Це глобальне НДО, яке працює по всьому світі. Ми надаємо досвідчення... дослідження, технічну допомогу, допомагаємо громадянам зрозуміти, що робиться з їх ресурсами.

В цій презентації я розкажу про три речі: по-перше, я розкажу, що таке RGI, розкажу про цей індекс, що воно таке, далі я хотів би пройти по деяких загальних наших результатах і потім поговорю про ключові питання, які... про які Україна має думати у майбутньому.

Таким чином, що таке RGI? Індекс управління ресурсами – це єдиний міжнародний індекс, і він, фактично, говорить про управління глобальне. А також для того, щоби починати такі дискусії у країнах таких, як Україна... Цей індекс покриває 81 країну в усіх регіонах світу. Країни... це три чверті населення землі живе в цих країнах. У нас 47 країн, які оцінюються по нафті та газу, 26 країн – це тільки видобувний сектор, 8 країн – ми дивимося і на те, і на те, і таким чином ми отримуємо 89 оцінок.

В Україні ми дивимося на нафтогазовий сектор. Якщо ми тепер подивимося на те, що входить в це RGI, в рамки. Тут ви бачите таку мапу тих питань, які ми враховуємо. RGI розділений на три компоненти.

Перші два – це управління доходами та також питання довкілля, це включають багато різних питань. Реалізація вартості. Ми дивимося на
..... компанії. Далі, ми дивимося на національне бюджетування. Також ми дивимося на частку регіонального розподілу в Україні. Коли цей індекс розроблявся не було процесу такого, не було оцінки по тим компонентам.

Потрібно сказати те яким чином структуровано цей індекс. Якщо країна немає інституцій таких як національний розділ вартості, то це тоді дуже сильно понижається індекс, ми даємо менше балів.

Якщо ми тепер ще подивимося на це, третій компонент, це довкілля, яке дає можливість працювати. Це трошки відрізняється від перших двох, тому що перші два це такі технічні питання пов'язані з управлінням, це від ліцензування до управління доходами. А те, що стосується довкілля, тут ми фактично не проводимо самі первинне таке дослідження, а в основному ми спираємося на індекс Світового банку і також використовуємо багато відкритих даних.

Далі. Наступний слайд.

Ми тепер подивимося на цикл проекту індекс. Три роки нам знадобилося, щоб розробити цей індекс. Дані в цьому індексі з 2012-го по 2016 рік. І те, як ми розробляли: ми проводили дослідження, у нас був один дослідник з країни, який заповнював такий опросник. Там було 149 питань. Потім експерти RGI з нашої команди давали кінцевий висновок. І от тепер ми тільки що випустили результати. Тепер, якщо ми можемо перейти до загальних результатів і меседжів, головний меседж: більшість країн, на які ми дивилися, все ще стикаються з дуже серйозними викликами в управлінні. Є тільки невеличка, четверта частина країн, яка дала гарні або задовільні бали. А більшість країн в цьому графіку, які жовтим, помаранчевим та червоним кольором показували, вони дають результати дуже слабкі.

Дуже важливо тут знати, коли ви бачите ці результати. І ми побачили, що це дуже цікаво, коли дивилися на це, що багатство не є передумовою для гарного управління. Я казала заступник голови, що є країни такі, як Колумбія, яка дуже гарно виглядає в цьому індексі. А ті країни, де гарний, високий рейтинг, вони проходять через трансформаційний ріст. І є також країни, вони в червоній тій секції, а бідні країни і багаті країни, такі як Саудівська Аравія, Катар, в цьому помаранчевому. У них багато грошей є у видобувних секторах, але питання в цих секторах. Можливо, коли вони втратять свої ресурси, то, можливо, тоді у них виникне небезпека. І через це такий рейтинг.

Наступний слайд показує, я ще повторюю, останнє, що дуже велика частина виробництва товарів вона виглядає задовільно. Індекс охопив 82 відсотків глобального видобутку нафти, 78 – газу і 72 – міді.

Тепер ми подивимося на більш загальні такі результати. Те, що дуже цікаво було, це дуже поганий контроль корупції. І ми розуміємо, що це асоційовано з тим, що є великий розрив між законодавством та його реалізацією. Це країни, де були низькі бали, вони набагато гірше впроваджують свої закони, тобто те, що вони обіцяють законами вони це не реалізують. Україна тут дуже цікаво виглядає, тому що Україна тут показала, ну, таке десь середній показник рівня між прийняттям законів та реалізацію. Однак, все одно є розрив, якщо говорити про місцевий вплив від видобувної галузі і особливо це стосується впливу на довкілля.

Ще що ми побачили: важливість того, що глобальні інститути мають покращувати цей індекс. Ми бачимо, що члени ЕІПІ їх показники набагато кращі, показники, ніж у інших. Тоді, коли ми дивимося на RGI, ми бачимо, що ці країни кращі мають показники по всіх компонентах.

Тепер ми подивимося на Україну. Це вже наступний слайд. Україна, як ми чули, отримала 49 із 100 балів і вона посідає 44 місце із 89. Бачите, сірим показано, по середині слайду, місце України. Якщо ми ще глибше глянемо то ми побачимо, що Україна по всім підкомпонентам має отакі показники по реалізації вартості, це найкращий компонент. І тут непогано вона виглядає по ліцензуванню. Трошки гірше по оподаткуванні. Державні підприємства у них все гарно. Але, якщо говорити про місцевий вплив, то не дуже гарні показники. Тоді, коли ми дивимося на управління доходами, голова комітету правильно сказав, що це та сфера, де більше потрібно робити всього. Я розумію, що дуже багато було законодавчих змін в цій сфері і, можливо, через реалізацію цих змін ми побачимо покращення наступного разу. І довкілля, яке допомагає, тут гарно виглядає Україна по питанням підзвітності та голосу, але є питання, особливо стосовно контролю за корупцією та

політичної стабільності. Про що я хотів би сказати? Що індекс покриває дуже багато питань, є 133 конкретних запитання в цьому індексі. Я не можу всі їх розглядати детально, але щоби я попросив вас зробити? Подивіться на ті ресурси, які у нас в он-лайн і там ви побачите більш детально, є веб-сайт RGI і на цьому веб-сайті ви можете побачити дані по країнах, можете побачити порівняння однієї країни з іншими, можете побачити різні документи, є відкритий банк даних, це дуже цікаво. Тому що, що тут є? Тут є різні аналітичні документи, які аналізувалися в ході дослідження, це дуже добре. Тому що, якщо вам цікаво, яким чином покращити ситуацію в Україні, наприклад, можете перейти до питання... на питання: де в Україні поганий показник, подивитися, що робили інші країни. Можете подивитися на найкращі країни, можете знайти законодавство, яке пов'язане із цим, це гарний ресурс, щоби знаходити такі різні посилання.

Далі, дослідник даних, це останнє – це інтерактивний офф-лайн, інструмент у нас тут екселівська є таблиця, яку можна загрузити і в ній є всі результати. Ви можете погратися. Ви можете свої графіки тут робити. І я прошу людей це використовувати.

Таким чином, коли ми поговорили про RGI взагалі, то я хочу сфокусувати питання... увагу на ключових питаннях, які мають стосунок до України. Цього року, беручи до уваги законодавство, перше, думаю, що те, що ми бачимо в RGI, це те, що гарне управління, потребує комплексного підходу. І тут на слайді ми бачимо всі питання, які враховуються в RGI і тут, звичайно, знову ж таки це ланцюг цінностей, це ланцюг. І тут, в цьому ланцюгу, один елемент може призвести до поганого результату, це дуже важливо, коли ви розробляєте законодавство, ви маєте враховувати абсолютно всі ці питання, а не просто фокусувати увагу на якихось окремих сферах, тому що ви не врахуєте абсолютно все, то тоді ваш ланцюг розірветься.

І наступне. Я думаю, що дуже важливо також враховувати різні інституції у вашому законодавстві. Це і це глобальні результати по всім. І дуже цікаво бачити, що "Нафтогаз" це державні підприємства, "Нафтогаз" тут сьомий в цьому дослідженні. Але я хочу підкреслити, коли ми перейдемо до наступного слайду, тому що він сьомий, це не означає, що там все дуже здорове, там дуже серйозні є проблеми з прозорістю продажів товарів. І це питання взагалі в усіх державних підприємствах у світі, і особливо для "Нафтогазу", якщо говорити про не комерційну діяльність цієї компанії. Таким чином дуже важливо думати про ці всі речі.

Те, що ще є важливо, це фокусувати потрібно увагу на своєчасному звітуванні, ми казали, як гарно в Колумбії вони звітують. І це те, яким чином, який результат ви отримуєте, якщо сектор може легко адаптувати і до потреб компанії, і до потреб громадян, вам потрібні такі відкриті дані. І також ми бачили, що сім країн тільки мають цей портал відкритих даних, тільки сім країн. І також є тенденція до того, що дані по видобувних промисловостях вони не стільки відкриті ніж інші дані. І я думаю, що це те, де Україна може гарно покращити ситуацію, якщо ви сконцентруєте свої зусилля.

Далі переходимо до розкриття платежів. Тут дуже важливо розбивати платежі на рівні проектів, до того рухається ЕІПІ тепер, і це слайд показує. Що в нещодавньому дослідженні ЕІПІ всі 45 країн аналізувалися три повністю розбивають по проекти, 25 частково розбивають по проектах, а 17, включно з Україною не розбивають по проектах. Це та сфера, де Україна повинна зробити багато і додаткові є виклики в цій сфері і вони пов'язані з звітуванням по спільних підприємствах. І тут може Україна також покращити ситуацію, якщо вона візьме визначення проекту із директив Євросоюзу, це стаття 41 пункт 4 і 34 2013 року директива.

Далі: це власність бенефіціарні власники, ми бачимо, що є шість країн, де є закони по бенефіціарній власності, Україна серед них. І 17 починають відкривати цю інформацію, але навіть Україні тільки починають відкривати

цю інформацію, не всі з'являються бенефіціарні власники. І дуже важливе питання для України також, потрібно подумати про пороги звітування, щоб цей поріг був не дуже великим, тепер поріг це 25 відсотків. А дослідження організацією нашою і Global Wetness говорять, що п'ять відсотків, набагато кращий показник буде.

Інше, якщо ми повернемося до слайду про бенефіційну власність, то потрібно закрити ті всі пробіли, які дозволяють не давати інформацію про бенефіціарів.

Також відкриття контракту, це дуже близько мені, тому що я багато часу на це приділив. Говорити про розкриття контракту, хочу сказати, що розкриття контракту – це нова норма, і ми проводили дослідження цього року, використовували дані RGI. Тепер є 39 країн у світі, які розкривають контракти, а 27 мають закони, як це вимагають. Серед наших членів ЕІПІ – більше 50 країн... відсотків країн відкривають свої контракти, і причина, чому є важливим відкриття контракту, тому що у контракті є умови, які є дуже важливі для суспільства, там фіскальні умови, безпека, соціальні зобов'язання, включно з інфраструктурою.

Також іноді стабілізаційні умови є, щоби законодавство певне не мало впливу на ці проекти. Також зобов'язання щодо довкілля. Якщо ми подивимося на цю проблему розкриття контрактів, у всьому світі це дуже важливо. Міжнародний валютний фонд тепер ухвалив розкриття контрактів у 2007 ще році, в ООН ми також ми бачимо, і приватний сектор, також вони підтримують розкриття контрактів. Навіть Міжнародна асоціація адвокатів, вони також це робить. І ІФС Європейський банк реконструкції та розвитку, вони також вимагають розкриття контрактів по всіх проектах, які вони підтримують. Ми тепер бачимо, що і ЕІПІ також рекомендує розкриття контрактів як практику загальну.

Це відбувається коли, то компанії вже говорять про... вони підтримують цю... розкриття таких компаній. Такі компанії як "Космос

Енерджи" кажуть, що ми, і інші компанії, вони кажуть, що вони підтримують розкриття контрактів, цю ідею. І це графік, який показує вам, по розкриттю контрактів, скільки змінюється. Це кількість країн, які мають закон про розкриття. І ви можете побачити, що більшість з останніх 40 років було так само, не було таких законів які би вимагали розкривати контракти. А десь починаючи з 2005 року це розпочалося. І близько 10-го року це почало дуже швидко розвиватися. В 13-му році за рекомендаціями ЕІТІ ще воно швидше пішло. І це показує, що це те, що є, що скоро стане нормою.

З чого потрібно розкривати? Ми говоримо про загальний, повний текст контракту. Також про інші асоційовані документи в яких є права та обов'язки в громадських інтересах, це різні додатки, асоційовані документи і оцінка впливів.

Також хочу далі показати вам приклад, це Мексика. І вони розробили чудовий такий портал для проектів свого останнього раунду в ліцензуванні нафти та газу. І для кожного контракту є така сторінка, ви бачите цю сторінку, тут багато іконок. І перша показує вам, це загальна ситуація, виклад загальної ситуації контракту. Тут ідуть деталі про те, де це, на якому на етапі. Якщо на наступну іконку клікните, то тут ви бачите графік подій. Далі наступна іконка. Ви бачите, це інформація про контракт. Далі бачите повний текст контракту. Є інші іконки, які дають вам інформацію про бенефіціарних власників, про платежі, про використання води, про оцінку впливу на довкілля. Це чудовий приклад, який, мені здається, на який варто подивитися. І також головні рекомендації, я вважаю, що якщо ми перейдемо до останнього слайду, перше, це пов'язано із масштабом, дуже важливо комплексно підходити до цього, вирішуючи всі питання. Наступне це вчасність, потрібно не тільки на окремих звітах фокусувати увагу, а на тих, які весь час надходять, для того дуже важливий той портал, також дуже важливо звітуватися по проектам і по спільним підприємствам, треба це прояснити. Далі, якщо говорити про бенефіціарних власників, потрібно, щоб

були вирішені ці проблеми в законодавстві, які не дозволяють звітувати про бенефіціарного власника і також говорить про розкриття контракту, дуже важливо розкривати повний текст, абсолютно всіх, документів і включно з додатками та змінами. Дуже дякую за ваш час і із задоволенням будемо обговорювати це з вами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Пітман, це була оцінка в рейтингу України, а тепер про вузькі місця, які не дають можливість нам з 44 місця піднятися на більш високий рівень.

Я хочу запросити до слова Романа Ніщовича, керівника програми DiXi Group. Пане Романе, будь ласка.

НІЩОВИЧ Р. Дякую дуже. Дякую за честь представити результати такого експрес-аналізу, який ми провели по гарячим слідам відразу після публікації Індексу. І хотів би сказати, це скоріше така затравка для дискусії, за підсумком якої ми вийдемо вже з конкретними детальними рекомендаціями, а також із своєрідною дорожньою картою.

Також хотів би сказати, що ті рекомендації, які ми даємо зараз, вони стосуються конкретних законодавчих актів або нормативних актів, які або були нещодавно прийняті, або мають бути прийняті. І, звичайно, ми б хотіли всі бачити нову редакцію Кодексу про надра, яку країна чекає вже понад 10 років, але ми хочемо бути реалістичними і тому розглядаємо тільки ті документи, які от безпосередньо зараз на столі лежать.

Говорячи про сферу ліцензування, дійсно Україна отримала високі бали через те, що на законодавчому рівні, на нормативному рівні у нас були змінені правила видачі спеціальних дозволів і у нас досить прозорий є реєстр цих спецдозволів. Разом із тим, індекс не врахував тієї практики, яка відбулася в останній рік, так, після того, як була зроблена оцінка. Тому що за цей рік була виставлена на продаж лише одна нафтогазова ділянка. І, власне

кажучи, процеси політичні, які відбуваються навколо Держгеонадр, також не вселяють надії.

Також індекс говорить нам про те, що, як вже Роб казав, важливість розкриття текстів угод, всіх угод, які дають право на розробку надр. Тут рішенням є, звичайно, перезавантаження Держгеонадр як інституції, яка має бути спроможною надавати спеціальні дозволи і здійснювати належний моніторинг за діями надрокористувачів.

Також ми говоримо про положення законопроекту 6229 – про забезпечення прозорості у видобувних галузях, який говорить про розкриття не всього тексту контракту, але суттєвих умов контракту, які необхідні для того, щоб громади довіряли і компаніям, і уряду.

В сегменті оподаткування індекс не врахував ставок оподаткування, але він враховував те, наскільки повною і наскільки регулярно є публікація даних про сплачені платежі. В принципі, в Україні вона є достатньо на доброму рівні. Водночас для видобувних компаній немає обов'язкового застосування міжнародних стандартів бухгалтерського... фінансової звітності, тобто зараз це виключно добровільна ініціатива. І так само немає незалежного аудиту тих звітів, які дає податкова. Тут зараз розглядаються дві законодавчі ініціативи на впровадження стандартів європейських директив, які будуть зобов'язувати переводити звітність на міжнародні стандарти і робити її аудійованою, а також брати звітність податкову на рівні проєктів, яка б звірялася в компанії незалежним адміністратором. Тобто ми процес ЕІПІ цим законопроектом можемо на серйозний рівень винести, і на рівень обов'язковий.

В питаннях місцевого впливу, де Україна показала найгірший результат, ця сфера охоплює дуже багато питань, зокрема питання оцінки екологічного впливу, відшкодувань екологічних збитків, практики відшкодувань збитків, нанесених власникам, землевласникам або землекористувачам. Як ми знаємо, на момент проведення цієї оцінки Україна

не мала взагалі жодного законодавчого підґрунтя для проведення оцінки впливу на довкілля і стратегічної екологічної оцінки. Лише нещодавно один з законів був прийнятий. Власне кажучи, його виконання буде індикатором того, наскільки Україна просунулася. А також розгляд Закону про стратегічну екологічну оцінку. Станом на зараз цей законопроект не включає містобудівної документації, яка є, ну, на Заході, в принципі, найбільш популярним предметом такої оцінки.

Знову ж таки, говорячи про питання землекористування, зараз у Верховній Раді понад 80 законопроектів зареєстровано, які стосуються тих чи інших змін до Земельного кодексу. Але саме той, який дозволить, в принципі, значним чином вдосконалити питання землекористування і покращити охорону ґрунтів, є згаданий законопроект 3096.

В питаннях державних компаній, звичайно, ми можемо всі хвалити "Нафтогаз". Проте значна як би частка успіху все ще залежатиме від того, наскільки реформа корпоративного управління державних підприємств, і не тільки "Нафтогазу", а і інших видобувних компаній, буде продовжена. І тут ми говоримо про законопроект 6428, де йдеться про підходи держави до корпоративного управління, до розмежування повноважень між правліннями і наглядовими радами компаній і так далі.

Також одним з слабких місць у звітуванні українських видобувних компаній залишається елемент реалізації сировини, тобто, якщо відбувається реалізація через аукціони, видобутих вуглеводнів, наприклад, то відповідно було б бажано інформацію про обсяги і ціни реалізованої продукції також оприлюднювати.

Також було питання щодо некомерційних операцій, "Нафтогаз" багато говорив про не профільні активи в 2014-2015 роках. В останні роки він говорить про це менше, мабуть, варто і на це звернути увагу.

В компоненті національного бюджетного процесу, які стосуються вже питання розпорядження тими доходами, які ми отримали від видобувних

галузей. Україна продемонструвала не погані показники в частині управління бюджетом і державним боргом.

Разом з тим, на момент, оцінки індексу в Україні не існувало чіткої системи фіскальних правил. Чому фіскальні правила важливі? Тому що ціни на енергоресурси є досить волатильними і якщо держава значну частину своїх видатків ставить в залежність від прибутків енергоресурсів і не враховує такі показники як інфляція, як дефіцит бюджету, то вона може потрапити в певну пастку. Ми знаємо, що в таку пастку потрапили нафтові держави, коли відбулось скорочення... падіння цін і пішли секвестри бюджетів. Секвестри, секвестри, особливо в країнах Перської затоки. В принципі Україна не така залежна від ресурсних платежів, водночас варто зазначити, що ми почали запроваджувати систему середньострокового бюджетного планування. Прийнята відповідна Бюджетна резолюція, яка встановлює чіткі фіскальні правила і чіткі показники до 2020 року.

Говорячи про такий компонент як он-лайн-система поширення даних, тут слід говорити про розбудову порталів data.gov.ua і spending.gov.ua, де відображається інформація в форматі відкритих даних. І ми вітаємо зусилля, в тому числі Міністерства енергетики, які спрямовані на те, щоб розширити кількість даних які б оприлюднювалися в такому форматі і були доступними, загально доступними. Щоб не доводилося писати відписки, як вже сказано.

Наступний компонент, який не оцінювався індексом, оскільки на той час не існувало відповідного навіть законодавчого підґрунтя, це розподіл доходів на місцевий рівень. В принципі вже було сказано, що Україна з наступного року починає децентралізацію ренти, коли 5 відсотків рентних платежів від видобутку вуглеводів залишатиметься, будуть спрямовуватися до місцевих бюджетів. Разом з тим, сума цих коштів, яка за нашими підрахунками складає майже мільярд 800 мільйонів гривень, все ще немає механізму управління цими коштами, тобто місцеві громади мають впевнитися, що ці кошти, які отримують їхні бюджети, не підуть на депозити,

вони не підуть на якісь інші речі ніж на потреби громад, де відбувається конкретна видобувна діяльність. Такі ризики існують. І тому наше бачення в тому, щоб все-таки запуснути звітність по проектах, щоб не тільки компанії звітувалися по кожному своєму проекту, а і отримувачі цих платежів звітувалися, і громади знали, хто скільки заплатив, і хто скільки отримав. Це в принципі та річ, яка створить підґрунтя як і довіри до платників податків видобувних компаній так і до певних вимог громад до органів місцевого самоврядування, які є розпорядниками відповідних коштів.

Ну, і з рештою останній компонент, який також не оцінювався, якого також поки немає в Україні, це суверенні фонди добробуту. В принципі ця ідея має місце. І в часи, коли відбувалася дискусія навколо реалізації кількох великих угод про розподіл продукції, була навіть аналітиками розроблена зокрема концепція такого фонду. Разом з тим, зараз у нас урядом і бізнесом визначений пріоритет зниження фіскального тиску на видобувну галузь. Це зафіксовано зокрема і в концепції розвитку газовидобутку до 2020 року. Тому, якщо хочемо створювати певні позабюджетні фонди, маємо розуміти, це як би певним чином конфліктує з цілями зменшення фіскального навантаження. З іншого боку, ми маємо розуміти, що є високі видатки бюджету, які мають джерелом саме ресурсні платежі, я кажу про субсидії, житлові субсидії, які в принципі, за словами багатьох урядовців, в тому числі у нафтогазовій галузі, фінансуються саме через рентні платежі, інші податки у сфері нафто-і газовидобутку. Тому ми звичайно виступаємо за продовження цих дискусій, але, можливо, після того, як ми досягнемо цілей концепцій нарощування газовидобутку і тоді буде бачення того, що ми стабільним чином формуємо дохідну частину такого можливого фонду. На цьому я хотів би завершити і запросити до дискусії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дякую.

Я першим до дискусії хотів би запросити заступника міністра енергетики пана Ігоря Прокопіва, тому що саме Міністерство палива і енергетики є тією стратегічною інституцією, яка повинні в першу чергу реагувати і управляти тими ресурсами, які сьогодні є в країні, принаймні формувати політику їх використання. Будь ласка.

ПРОКОПІВ І.Б. Дякую за запрошення, дякую за слово!

Найперше я хочу сказати, що основна мета, яка стоїть сьогодні перед міністерством, це формування державної політики і максимальна відмова від регуляторних впливів на галузь. На що ми впливаємо і на що ми ще недавно впливали? Міністерство в короткому часі затверджувало нормативи втрат і виробничо-технологічних витрат при видобуванні нафти, природного газу та газового конденсату. З прийняттям Закону "Про ринок природного газу", ця функція у нас на сьогодні відсутня з 23 березня 2017 року було затверджено нове положення про міністерство затверджено постановою Кабінету Міністрів України, я думаю, що видобувники здихнули з полегкістю уже не потрібно ходити в міністерство, топтати пороги і вони мають право затверджувати ці норми самі.

Що у нас ще залишилося? На сьогодні ми маємо вплив тільки на процедуру введення родовищ у дослідно-промислову або промислову розробку, здійснює цю функцію так звана комісія ЦКР або в повному назва це Центральна комісія з питань розробки газових, газоконденсатних, нафтових родовищ. Вона також напружує видобувників і ми це прекрасно розуміємо. Вона працює з листопада 2016 по березень 2017 року було затверджено 55 проектів, на 27 липня 2017 року ми плануємо провести наступну комісію. Але хочу з мети нашої все-таки побудови більш державної стратегічної політики і відходу від регуляторної політики, ми підтримуємо законопроект 3096, який внесений депутатами Бельковою і Домбровським, який в короткому часі, я маю надію, буде прийнятий і буде ліквідована

комісія ЦКР, і в принципі надрокористувачі зможуть здійснювати реалізацію цих проектів просто інформуючи Державну службу геології і надр. Ми прекрасно розуміємо, що для того, аби стати енергонезалежними аби Україні виконати програму 2020 необхідно піти на зустріч цій складній і не простій галузі, і в першу чергу відмовитися від напевно не зовсім потрібних і застарілих методів регуляції і впливів, не функція це міністерства. Тому з цією відповідальністю хочу заявити, що ми за ринок, за підтримку і маю в короткому часі надію, що ніяких культурних впливів мати не будемо, а будемо формувати, дійсно, державну політику. В мене коротко все, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ви знаєте і сьогодні декілька разів і вчора особливо під час дискусії постійно звучить така державна інституція, як Дергеокадастр. У нас є Олег Кирилюк? Є, будь ласка. Я вибачаюсь, Держгеонадра... Держгеонадра...

_____. Хоча ці теж треба.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І ті ж теж треба, так.

Будь ласка, пане Олег.

КИРИЛЮК О.В. Доброго дня, шановні присутні!

Я, Кирилюк Олег Васильович, виконуючий обов'язки керівника Держгеонадр. Я уважно послухав виступи і зауваження, які стосуються Держгеонадр, і погоджуюся з багатьма пунктами, які були названі.

На сьогоднішній день Держгеонадра сприймається в суспільстві як державна служба, яка займається в основному видачею дозволів та проведенням аукціонів. Ну, в переважній більшості так і є. На сьогоднішній день, якщо подивитися, з 1 січня було видано 155 дозволів, це трошки більше, ніж за півріччя минулого року і було отримано до державного

бюджету 353 мільйони гривень, це майже вдвічі більше, ніж за півріччя минулого року.

Але я б хотів би зупинитися на іншому. На сьогоднішній день Держгеонадра – оце не та, не лише та служба, яка займається видачею дозволів, а це, в першу чергу, і служба, яка займається поповненням мінерально-сировинної бази. Тому що на сьогоднішній день, якщо ми подивимося, то в нас видобуток перебільшує поповнення бази. І якщо ми говоримо на сьогоднішній день про те, що є програма 2020, 2030, яку потрібно корегувати, то ми дійдемо до того, що нам скоро не буде що виставляти на аукціони і на комісії, то єсть ми на сьогоднішній день працюємо лише на тій базі, яка в основному була досліджена і поповнена за радянських часів. А якщо говорити за минулий рік, то у нас лише одне родовище було підготовлене для виставлення на аукціон по вуглеводнях.

Якщо подивитися на програму мінерально-сировинної бази 2030, то там передбачено фінансування галузі розвідки та підготовки мінерально-сировинної бази, і те фінансування, яке було передбачено, воно вже декілька років взагалі не виконується. Борги по виконанню мінерально-сировинної бази складають близько 7 мільярдів гривень. Ну, що вам сказати? Якщо за минулий рік було передбачено на розвідку і на вивчення родовищ 100 мільйонів, по півріччю 30 мільйонів зняли і лише 60 мільйонів, то єсть за ці кошти, на які на сьогоднішній день виділяється з держбюджету для галузі фактично не можна говорити про поповнення мінерально-сировинної бази. То єсть настане час, коли фактично нічого не буде, нічого нового не можна буде запропонувати не лише в галузі газу чи нафти, а й взагалі і вугілля, і інших родовищ.

Так, на сьогоднішній день є досить зарегульована система у видачі дозволів. І коли я прийшов на посаду, перше, що ми зробили із першим заступником, зустрілися з міністром і обговорили питання про те, що

потрібно все-таки вносити зміни в Кодекс про надра і взагалі проводити реформування даної галузі.

Ми домовилися з міністром про те, що створиться робоча група, де будуть залучені фахівці, не лише фахівці-видобувники, а і науковці, і видобувники, і будемо все-таки переглядати і вносити пропозиції, і дивитися, яким чином вносити зміни у Кодекс про надра. Але тут, на мою думку, чому зміни не вносилися близько 10 років в Кодекс про надра, ну, мабуть, по тій причині, що держава, чи Держгеонадра, чи екологічна галузь не знали, в який бік їм рухатися: чи лишатися при тій старій радянській системі, де Держгеонадра є державним органом; чи рухатися в бік Європи, де є окремо геологічна служба і є окремо служба надрокористування.

Я думаю, що за певний період, за декілька місяців, я думаю, що ми з міністерством опрацюємо ці питання, і принаймні зможемо внести певні пропозиції по реформуванню галузі надрокористування.

Також є багато питань і з проведенням комісії, з проведенням аукціонів. В нас є ряд питань напрацьованих про те, щоб оцифрувати інформацію геологічну, яка є в Держгеонадрах, і виставити її на загальний... загал, для того щоб отримати інвесторів. У нас є напрацювання по тому, щоб виконати картографування в масштабі 1:200000, а потім 1:50000, що теж зробить більш привабливою ту інформацію екологічну, яка є. Але все це можна буде зробити лише при одному: якщо держава повернеться лицем і почне фінансувати геологічну галузь для того, щоб здійснити поповнення мінеральної сировинної бази. У мене коротенько все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є декілька запитань.

Ольга Валентинівна, будь ласка.

БЄЛЬКОВА О.В. Дуже приємно з вами познайомитися, ми перший раз маємо честь вас заслухати. Я дозволю собі уточнити те, як ви сформулювали

питання щодо інформації. Звучить, от як на мене, звучить трошки так, у нас є інформація і віддамо ми її вам тоді, коли ви профінансуєте роботи по розширенню ресурсної бази.

Перше, не можу погодитись з таким підходом, тому що, якщо є інформація вона уже належить громадянам України, і у нас є конкретні завдання, яким чином, що і пропонувати, і приватним, і державним, і так далі компаніям, які мають конкретні завдання по видобутку газу на сьогодні. Одне з іншим ніяк не пов'язано, на мій погляд, можливо просто так було сформульовано.

КИРИЛЮК О.В. Я вибачаюсь, просто це непорозуміння. Я не мав на увазі саме те...

БЕЛЬКОВА О.В. Добре. Ми завжди ж можемо запитатися і порозумітися. Бо якраз оця частина дуже є болюча, от я думаю мої колеги погодяться, кожен із нас зустрічаються приблизно два-три рази на місяць з потенційними інвесторами. Як на диво вони все ще нам вірять, приїжджають в країну, ведуть серйозну роботу, їздять в регіони і далі приходять до нас і говорять, так скажіть, будь ласка, коли наступний аукціон? Або, скажіть, будь ласка, а чи всі ті хто мають ліцензії на сьогодні працюють в рамках своїх планів, які вони обіцяли і на ЦКР, і вам, і так далі? Мені здається, це конечно, дуже корисна робота, стратегічна зміна Кодексу про надра. А чи не думали ви розпочати, наприклад, з такої технічної, примітивної роботи як проведення аудиту всіх виданих ліцензій, які особливо не ведуть ніякої роботи? Може тут "зарита" оця частина, що тоді не будуть приходити до державної кампанії і вимагати у них якихось ліцензій, поділіться з нами? А натомість ми зрозуміємо хто не є ефективним ліцензіатом, хто нічого не робить і ми оперативно передамо ці ліцензії тим інвесторам, які сьогодні приїжджають. Чи є така... план цієї роботи у вас на сьогодні або на вчора?

КИРИЛЮК О.В. Дякую за запитання, я хотів би зауважити, що за минулий рік було продано геологічної інформації на 17 мільйонів гривень, за півроку цього, 2017-го, було продано геологічної інформації на 14 мільйонів гривень. Все таки ріст є, і Держгеонадра не являються закритою службою, а всі, хто звертаються, всі можуть на підставах законодавства отримати геологічну інформацію. Це те, що стосується першого питання.

Що стосується питання по геолоконтролю, видобувні компанії, які отримали спецдозвіл на користування надрами, вони щороку звітуються про виконання робіт, і по тому, як велися роботи. У Держгеонадрах є такий Департамент держгеоконтролю, який відслідковує ці звіти, і якщо звіти не проходять, ми ... вносяться пропозиції на комісію про зупинку дії ліцензії або про ліквідацію.

На сьогоднішній день є багато компаній, які працюють, можливо, з відхиленнями чинного законодавства, але Держгеонадра на сьогоднішній день відносяться до тих контролюючих органів, які здійснюють контроль лише у спосіб, визначений, а це означає, що ми можемо виходити на перевірку виконання ліцензійних умов тільки в разі звернення надрокористувача або рішення суду.

Тобто це дуже, на мою думку, неправильна норма, але здійснювати контроль за надрокористувачами на сьогоднішній день підприємство... не підприємство, а служба не може.

БЄЛЬКОВА О.В. Тобто поясніть, будь ласка, якщо компанія отримала ліцензію, нічого не робить, платежі не платить, ренту, ну, не платить, видобуток не ведеться, ніякого прогресу немає, ви не можете нічого з цим зробити.

КИРИЛЮК О.В. В умовах в угоді прописано, що якщо вона на протязі певного періоду не приступає до виконання робіт, дія ліцензії анулюється.

Перевірити їх не можемо, але, враховуючи те, що вони не звітують чи звітують з нулями, ми, таким чином, призупиняємо дію ліцензії або її анулюємо. Але вийти на підприємство і здійснити перевірку ми можемо лише за двох випадків: або це письмове звернення надрокористувача, або це рішення суду про здійснення перевірки даного підприємства.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене, Олег Васильович, дуже коротке, можливо, не стільки запитання, скільки коментар і пропозиція. Дивіться, я хочу повторити свою тезу, що нам в питаннях енергетичної безпеки, енергетичної незалежності потрібно дуже швидко, дуже швидко рухатися вперед і дуже мобільними, і динамічними повинні бути всі державні інституції, в тому числі Держгеонадра.

Скажіть мені, будь ласка, скільки часу вам потрібно для того, щоб зробити дуже гарячий план дій, дуже гарячий, критичних рішень, які вам потрібні, ну, скажімо, щоб ми 80 відсотків проблем, які сьогодні є, розв'язали до кінця поточного року?

КИРИЛЮК О.В. Я думаю, що на протязі двох місяців. Хочу уточнити, Держгеонадра не являється органом законодавчої ініціативи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Послухайте, я не про це запитую, ми вам все допоможемо зробити. Ви навіть не представляєте, куди ви попали, ви навіть не представляєте, куди ви попали.

КИРИЛЮК О.В. Я зрозумів. Ми на протязі 2 місяців з міністерством.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте домовимся. Друзі, давайте домовимся так, Держгеонадра це дуже серйозна тема для дискусій і професійного обговорення. Я б запропонував півтора місяці для того, щоб ви відпрацювали дуже свій такий критичний план завдань до кінця 2017 року в частині законодавчих норм, які вам потрібно, рішень уряду, нормативних документів. І я думаю, що в кінці серпня місяця ми проведемо окреме відкрите засідання Комітету палива і енергетики. Ми запросимо наших колег, звичайно, з наших інших комітетів, які мають до цього відношення, із запрошенням необхідних міністрів, віце-прем'єрів для того, щоб дуже швидко зняти ті бар'єри, які сьогодні потрібно зняти.

КИРИЛЮК О.В. Приймається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре?

КИРИЛЮК О.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тільки я б, знаєте, мені що трішки не сподобалося, у вас такий трішки песимістичний тон. Я хотів би, щоб ви зарядилися оптимізмом, у вас тепер другого варіанту не існує, щоб ви знали.

КИРИЛЮК О.В. Я згоден.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Або бути таким великим оптимістом, як ми, або ми будемо дуже вас штовхати і рухати вперед.

КИРИЛЮК О.В. Я згоден.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Домовилися?

КИРИЛЮК О.В. Але галузь не фінансується на протязі останніх півтора року.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми почули, готуйте пропозицію.

_____ . Ви сказали, що ви продаєте данні по 17...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Готуйте пропозиції свої. Я думаю, що ви жодної пропозиції зараз зміни до державного бюджету не дали, зараз.

Ще одне запитання. Наталія Кацер-Бучковська.

КАЦЕР-БУЧКОВСЬКА Н.В. Наталія Кацер-Бучковська, "Народний фронт" і також член комісії по договорах по розподілу продукції.

От в мене питання. Останнього засідання нашої комісії у нас було заявника, три потенційних інвесторів, які хотіли здійснювати видобуток природнього газу в Одеській області, в Миколаївській, також в шельфі Чорного моря. Але ми послушали і побачили ці горящі очі потенційних інвесторів, але потім знову ж таки прозвучала інформація, "ви перевіряли чи там немає діючих ліцензій, дозволів і т.д?" Ну і відповідно ваші представники не змогли дати відповідь на це питання. Так от тоже питання такого інформативного характеру. Яким чином здійснюється ця перевірка? Ну, от фактично не хотілося б вже отримувати заявки від інвесторів, які ще не мають інформації, а можуть вони отримати, власне, і укласти цю угоду по розподілу продукції чи ні. І чи здійснили ви вже перевірку по цих трьох заявках?

КИРИЛЮК О.В. Так. Саме на комісії був присутній я. Мені питання на той час не ставилося чи є... За період на протязі двох неділь була здійснена

перевірка і обмежень відносно прийняття участі в конкурсних умовах для тих підприємств немає, не існує.

КАЦЕР-БУЧКОВСЬКА Н.В. А яким чином здійснюється ця перевірка? Чи можна це робити до? І, власне, чи є систематизована інформація саме по територіальному признаку, є, немає, може подаватися інвестор, не може подаватися?

КИРИЛЮК О.В. Є систематизована інформаційна... Ну, в інтернеті можна... Не в інтернеті, а зайти в базу і подивитися про те, де є, які отримані дозволи. То єсть на сьогоднішній день я не можу сказати, що Держгеонадра закритий. Люба заява, яка надходить на розгляд Держгеонадр, вона реєструється і заноситься в базу. Можна подивитися, коли зайшла заява підприємства на отримання дозволу на спецкористування і як вона просувається до винесення на розгляд комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Васильович, ми домовились, що ми дуже серйозно, фундаментально і стратегічно готуємося до нашої зустрічі, до нашої наради в комітеті. Окей? Дуже серйозно.

КИРИЛЮК О.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олег Прохоренко, голова "Укргазвидобування".

ПРОХОРЕНКО О.В. Дякую за можливість розказати як картина виглядає з точки зору "Укргазвидобування".

По-перше, я хотів подякувати авторам індексу, тому що я десь три-чотири місяці тому на одній з конференцій якраз висловив таку думку, що

нам би дуже допоміг такий міжнародний індекс в порівнянні, як то схожий на Doing Business, де б ми показали, як нами видобувається газ у порівнянні з іншими країнами. І ось такий індекс – я, коли їхав на цю зустріч, полистав презентаційні матеріали, – дуже такий залишився надихнутий тим, що я побачив. Тому що є конкретні... є зони, де можна покращуватися, і є порівняння з міжнародними країнами, і є порівняння, що нам треба робити. Тобто ми рухаємося в правильному напрямку, але і, звичайно, є багато речей, які потрібно покращувати.

Будь ласка, слайд. Хотів дуже кратко для гостей, можливо, які не знають про "Укргазвидобування". Ми найбільша газовидобувна компанія України, видобуємо близько 75 відсотків газу в Україні, належимо до НАК "Нафтогаз", і, таким чином, наші акціонери – це громадяни України. Минулого року видобули 14,6 мільярдів кубометрів газу, цього року завдання – 15,2 мільярди, збільшити на 600 мільйонів видобуток газу. Ми є також найбільший платник податків в Україні. Минулого року сплатили майже 40 мільярдів, цього року сплатимо майже 50 мільярдів гривень податків в усі бюджети. І є вертикально інтегрована компанія.

Наступний слайд. Підтверджую те, що казав Олександр Георгійович, що ми є одні з найбільших країн по запасах. І от це наглядно ми бачимо, наприклад, на правій стороні слайду, що, якщо ми аналізуємо наші власні запаси у порівнянні зі Східною Європою, то ми пишаємося тим, що ми є найбільшою газовидобувною компанією Східної Європи, якщо, звичайно, не чіпаємо там росіян. У порівнянні з такими компаніями Petron, PGNIC, MOL, Romgaz, INA - це Румунія, Польща, Хорватія, - ми найбільші, ми там у два, в три, в чотири рази більші. Тобто є класна база, і ми є одним з найбільших видобувників, і треба на цьому будувати далі.

Далі. Що відбувається зараз в компанії? Зараз ми активно рухаємося, ми трансформуємо компанію. Ми мали ситуацію, коли видобуток падав. Нам вдалося минулого року зупинити цю ситуацію. Минулий рік ми закрили на

плюс 77 мільйонів кубометрів у порівнянні до 2015 року нам не просто вдалося утримати видобуток, а вдалося приростити. А цього року ми рухаємося на зростання видобутку на 600 мільйонів – це така супер ціль, але ми дуже впевнені, що ми її виконаємо.

І, власне, така дуже показова цифра, наприклад, минулого року ми збільшили на 77 мільйонів це загальний видобуток. Але крім того, ми збільшили реалізацію газу для населення на 184 мільйони кубометрів.

Наступний слайд. Дуже важливо, що у нас була прийнята концепція розвитку газовидобувної галузі, про яку згадувало багато людей сьогодні. Тому що це завдає стратегічний пріоритет, це програма, яка дозволяє нам орієнтуватись, що для держави це є пріоритетом. І, власне, на таких зібраннях казати про те, куди рухається країна і куди рухається "Укргазвидобування". За цією метою передбачається, що споживання у нас повинно зменшуватись, це буде досягнуто в тому числі за рахунок заходів з енергоефективності і споживання передбачається впаде до рівня 26 мільярдів кубометрів у 2020 році.

Наше завдання як видобувників – це приростити видобуток і вийти на показчик, як компанії, показчик 20 мільярдів кубів. І разом з приватними компаніями, ось Роман Опімах буде казати, більше про це, які, сподіваємося, будуть видобувати 6-7 мільярдів на рік, ми разом зможемо закривати всі потреби України в природному газі.

Наступний слайд, будь ласка. Так ось, що зараз відбувається? Дуже важлива цифра про яку я кажу – це ми за перше півріччя цього року, ми вже збільшили видобуток на 171 мільйон кубометрів у порівнянні до минулого року першого півріччя. Тобто ми вже перевищили більше ніж у два рази той показчик збільшення, який був минулого року і ми продовжуємо рухатися.

Ось тут ви бачите приклад – це червень 2017 року, до червня 2016 року, тут зростання складає 5,4 відсотки рік до року, багато чи мало? Звичайно, хочеться більше і ми рухаємося до цього більше. В липні наш план

передбачає зростання 7,1 відсотка, я хочу сказати, разом з цим зростанням, якщо рахувати повністю перше півріччя, це видобуток, зріст на 2 і 3 відсотки, кумулятивне, тобто повне перше півріччя до повного першого півріччя, але ми рухаємося, тобто наша траєкторія вона вверх. Чому? Тому що ми почали використовувати в кінці минулого року сучасні технології, в тому числі ГРП, інтенсифікація, ми розширюємо програму буріння, розширюємо програму модернізації нашого парку обладнання, залучаємо підрядників і в тому числі залучаємо підрядників з ГРП, про які згадував Олександр Георгійович, до яких, на жаль, приходили з обшуками минулого тижня. Ось, будь ласка, результати роботи, тобто це все реально. І коли ми дивимось на ці цифри, ми розуміємо, що мета "2020" вона не є така нереальна, вона реальна.

Наступний слайд. Ось наша загальна стратегія, щоб всі просто розуміли, цього року ми вийдемо на 15,2, можливо трішки більше 15,2 мільярди і наступного року вже плануємо дуже активно на 16,5. Але це буде відбуватися якраз за рахунок дерегуляції, на яку ми дуже сподіваємося, за рахунок того, що будуть зняті дуже багато бар'єрів. І ось зараз я якраз хочу сказати про бар'єри.

Наступний слайд. Ми окреслили кілька таких зон, в яких є проблеми і ми про ці проблеми казали раніше, і тут, звичайно, є дуже така слухна нагода про них сказати. По-перше, це погодження видачі спецдозволів. У нас дуже критична ситуація з видачею нових спецдозволів. Минулого року, після кількох років того, що взагалі не видавалися спецдозволи, "Укргазвидобування" отримали 13 нових спецдозволів. Ми зараз опрацьовуємо і в тому числі на них почнемо розвідку, і вже почали розвідку. Завдання стоїть, що ми повинні продовжувати отримувати спецдозволи. Тут, на жаль, я не включив аналіз, але є такий аналіз, про який згадувала пані Оля Белькова, це про те, що якщо дивитися на кількість спецдозволів, які були видані на приватні компанії, вони приблизно дорівнюють за кількістю і за територією тим спецдозволам, які були видані "Укргазвидобуванню" за всю

історію, але ми видобуваємо при цьому 75 відсотків газу. Тобто, якщо подивитися пропорцію, скільки газу видобувається зі скількох спецдозволів, ми набагато ефективніше, ніж приватні компанії, це доводиться констатувати. І тут, звичайно, треба буде дивитися, які приватні компанії. Тому що є приватні компанії, які отримали і активно використовують спецдозволи для видобутку, а є приватні компанії, які отримали по 10-20 спецдозволів за часів, в тому числі Януковича, поклали їх до кишені і все, і вони намагалися їх продати, і вони лежать. І коли ми звертаємося: дайте нам спецдозвол, тому що нам треба розвиватися, нам треба бурити – ну, на жаль, ситуація така, що ми не отримали тих спецдозволів.

Є ситуації інші, тут з Олегом Васильовичем в нас була дуже така плідна дискусія. Ми мали зустріч, де ми пройшлися по всіх проблемних питаннях, він знає про це. Я просто хочу згадати, за минулого керівництва Держгеослужби ми звернулися з пропозицією видати нам 5 спецдозволів на розвиток шельфу Чорного моря. Я хочу нагадати, на шельфі Чорного моря Україна зараз не робить взагалі нічого, не робиться нічого. Румунія активно видобуває газ за нашим кордоном, за нашим морським кордоном. Ми сидимо і ми чогось чекаємо. Я хочу спитати всіх тут присутніх: чого ми чекаємо? Ми як компанія, ми нічого не чекаємо. Ми кажемо, ми – найбільша газовидобувна компанія, ми будемо розвивати шельф.

Що ми зробили? Ми подали 5 аплікацій на отримання ліцензій на шельфі Чорного моря біля Одеси. Що зробила Держгеослужба за минулого керівництва? Вони пишуть на Одеську облраду: чи ви погоджуєте? Це нонсенс, це шельф, який не відноситься ніяким чином до Одеської облради. Що робить Одеська облрада? Вона каже: "Ні, ми не погоджуємо". І вона повертає до Держгеослужби. Держгеослужба за минулого керівництва каже: "Слухайте, ну, вони не погодили. Ми ж вам не можемо видати спецдозвіл". Так ось так ми розвиваємо видобуток газу в цій країні.

Так ось я хочу спитати: в чий інтерес робиться ось така вакханалія? В чий інтерес? Хто зацікавлений в тому, що коли найбільша газовидобувна компанія звертається до органів влади і каже: "Ми хочемо видобувати, хочемо розвивати шельф". При чому я хочу нагадати, Румунія мільярди кубів газу підтвердили. Ізраїль зробив аукціон п'ять років тому, підтвердили трильйон кубів газу. Єгипет знайшов там сотні мільярдів кубів газу, Кіпр знайшов сотні мільярдів кубів газу на шельфі. А ми, вибачайте, як дурні, сидимо і робимо вигляд, що ми розвиваємо видобуток газу.

Ні, ми не розвиваємо видобуток газу, коли роблять ось такі речі. Так ось я хочу тут сказати, що якщо ми хочемо розвивати видобуток газу, давайте його розвивати. Коли я їжджу на конференції, мені соромно, тому що, знаєте, розказують Індія, яка ось тут у Індексі там десь в десятку входить, десь п'ята, шоста, розказують Колумбія, яку згадує пані Белькова, їздили до Альберти, всі вони розказують, як вони гарно, що працюють. А ми сидимо, я не знаю, як дурні, і кажемо, ось ми звернулися на Одеську облраду, треба подумати про такі речі.

Далі. Терміни видачі спецдозволів. Не врегульована ця ситуація, у нас є звернення по спецдозволах два роки тому, три роки тому, рік тому, ніякого руху. Тобто воно пішло в чорну діру, ніякої відповіді, ніхто не несе за це відповідальність.

Далі земельні питання. Законопроект 3096, який багато згадували, я просто хочу навести декілька прикладів. Ми могли видобувати на мільярд кубів газу більше, якщо б ми не чекали погоджень по земельних питаннях. Це дуже чутливі питання, тому що ці питання займають два, три роки. В Канаді, коли ми спілкувалися з регулятором Альберта, який Альберт тут знаходиться на четвертому місці в цьому Індексі, в Альберті ці питання займають два, три дні, у нас ще два, три роки. Ну так про що казати? Тобто якщо отримати спецдозвіл зняття родючого шару ґрунту і інші, інші і інші, це займає два, три роки. Зняття родючого шару ґрунту дублюється іншими

законодавчими актами. Отримання гірничого відводу дублюється іншими законодавчими актами. Цей закон пропонує просто зняти ці питання.

Отримання та користування геологічної інформації. Дуже чутливе питання, тому що, наприклад, до мене приходять іноземні компанії і кажуть, ми хочемо з вами розвивати якісь проекти. Я кажу, дуже добре, але в мене немає, наприклад, дозволу від Держгеослужби про те, що я можу використовувати геологічну інформацію. Ми набули цю інформацію за власний рахунок компанії, але я не можу просто так дати комусь інформацію. Чому? Тому що ця інформація класифікується як державна таємниця і, якщо я комусь просто дам цю інформацію, це буде державна зрада. Тому я кажу, будь ласка, зверніться до Держгеослужби і запитайте чи вони згодні, чи не згодні, ось така у нас пропозиція? В інших країнах, будь ласка, це веб-сайти, це можна зайти подивитися, координати можна все побачити, геологічні вивчення. Тобто ніхто цю інформацію не приховує, це пережиток "совка", це вже 20 років як віджило, а ми все ще, знаєте, приховуємо цю інформацію.

Те ж саме отримання, зараз є процедура за якою, коли ми отримали спец дозвіл, ми змушені йти до Держгеослужби та купувати геологічну інформацію, навіть, якщо вона нам не потрібна, ми змушені. Приватні компанії змушені, нам це не потрібно. Ми будемо вкладати власні кошти, ми будемо інвестувати, але ми змушені витратити кошти, можливо це підтримує там розвиток, але знаєте це зараз бюрократичні перепони.

Наступний слайд. Далі: ж такі питання, які регулюються, наприклад, Постановою 865, 615 – це обов'язкова переоцінка запасів кожні п'ять років. Це фінансові витрати для компанії, це надмірна плата за продовження спецдозволів. І одне з проблемних питань, яке ми обговорювали з Держгеослужбою, це те, що цього року, якщо поррахувати за тих методик, які використовуються ми повинні будемо сплатити поза дивідендами, поза рентою, ми повинні будемо сплатити 5 мільярдів гривень або навіть більше за продовження спецдозволів. Тому що цього року у нас дуже великі

родовище, там Шебелинське, в тому числі, які потрібно продовжувати. І ось тут, колись це питання ніколи не хвилювало, а цей рік, коли інші ціни, інші родовища, то питання виходить на 5 мільярдів. Ми вже звернулись з пропозицією і обговорювали, щоб зменшити цю плату.

Далі: про інтенсифікацію ми вже казали, про те, що, знаєте, ми рухаємося, ми використовуємо сучасні технології, а тут приходять, як ото знаєте, приходять двірник і каже, ні всі в сад, ніяких технологій не треба. Там ГРП використовуємо, вибачте, Росія використовує до десяти тисяч ГРП на рік, в США використовується до 20 тисяч ГРП на рік, а ми тут сидимо і кажемо, а ми хочемо використовувати до ста ГРП на рік і до нас приходять прокуратура і каже, а як це ви використовуєте ГРП. Ось така ситуація.

Наступний слайд. Фіскальні політики теж казали, що я скажу, чому це важливо. У нас є група родовищ, яка має щільні колектори – це колектори, які будуть потребувати кардинально нових підходів до освоєння, і за тої ренти, яку ми маємо 2914 вони економічно недоцільні. Тобто ми можемо видобувати більше газу як країна і як компанія, але для нас це не є доцільним, тому що з інвестиційної точки зору, коли я враховую ренту 29, то я не повинен їх розвивати. Тому для нас зменшення ренти до 12 відсотків це дасть зелене світло для розробки таких родовищ як щільні колектири, а таких родовищ дуже багато в принципі, в запасів дуже багато, які можна розробляти, не залишилось вже дуже простих родовищ, а залишились складні і вони потребують стимулюючої ренти.

Я хочу сказати, в Росії вже 10 років чи більше використовується нульова ставка для таких родовищ, в інших країнах як то: Індія, Колумбія використовується стимулююча ставка для таких родовищ. В Україні ми сидимо і чогось чекаємо, що хтось якось прийде і вирішить цю проблему, ніхто не вирішить цю проблему.

Ну і Кодекс про надра вже казали. Облік запасів теж просто хочу згадати, ми виступили самі з ініціативою півроку тому, Україні не потрібно

вигадувати велосипед треба перейти на міжнародну систему обліку запасів, тому що сьогодні як ми, так і приватні компанії ми існуємо в такому роздвоєнні мозку, тому що є українська система обліку запасів, а є міжнародна система обліку запасів. Коли ви виходите на міжнародний ринок нікого не цікавить українська система, це як з українською системою бухобліку, ніхто її не розуміє всім треба міжнародна система. Так і тут, давайте не вигадувати велосипед, а просто перейдемо на міжнародну систему обліку запасів.

Наступне. В мене все, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді в мене є одне коротке запитання, Олег, відносно обшуків, які відбулися. Ми як члени комітету підготували тут лист і його підписали декілька членів нашого комітету. Якщо ви вважаєте, що на цьому поки що буде достатньо на відповідні і державні інституції, які за це відповідають, то ми тоді підписуємо і відправляємо, якщо ви будете вважати, що нам потрібна якась додаткова дискусія публічна для реакції на те, що відбувається, ви тоді нам окремо скажете. Домовились, так?

ПРОХОРОНКО О.В. Так. Я хочу подякувати, тут головне привернути увагу до того і тут навіть проблема не тільки "Укргазвидобування", це проблема ринку. Ми своїми діями намагаємося створити нормальний прозорий конкурентний ринок і для цього ми залучаємо міжнародні компанії. "Такром", до якого прийшли з обшуками, ніколи раніше не працював в Україні, це компанія, яка належить до Німецької індустріальної групи. "Білорусьнефть", яка працювала раніше, трохи-трохи, зараз вони дуже масивно почали працювати. І ця компанія державна, це компанія, яка там під Президентом Білорусії. Коли до таких компаній приходять з обшуками, знаєте, ну, це просто спотворює імідж України, тому що до того привертають увагу великі інвестори. Знаєте, в мене там два тижні тому був SigmaBleyzer,

американський фонд, і вони кажуть: "Як нам прийти до вас видобувати газ?" Я кажу: "Слухайте, питання не до мене. Ви спочатку вирішіть з парламентом, з урядом, з ГПУ, чи потрібен їм газ, чи не потрібен. Тому що ви завтра почнете, а після завтра до вас прийдуть з обшуками". Ось, будь ласка, тут до "Такрому" приходять з обшуками.

Тобто, давайте зараз привернемо увагу і будемо тримати цю ситуацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Ще одне? Будь ласка.

БЄЛЬКОВА О.В. Уточнююче.

Пане Олег, ви сказали дуже важливу тезу щодо Чорноморського шельфу. Скажіть, будь ласка, ті заявки, які подавалися на комісії по УРП, це ті самі ліцензії, чи ні? Ви плануєте в співпраці, чи ні? Чи це ті самі ліцензії, які сьогодні обраховуються за "Чорноморнафтогазом"?

ПРОХОРЕНКО О.В. Ні, це інші ліцензії. Ті ліцензії за "Чорноморнафтогаз", на жаль, зараз вони не підконтрольні, тобто ми їх навіть не чіпаємо, вони ближче до Криму. І наскільки... Я не бачив, я не був присутній, на жаль, на комісії по УРП, але з тієї інформації, яка у мене була, це інші ліцензії, тобто ліцензії до яких вони зверталися по УРП це інше. Ми пропонуємо брати ліцензії, які ближче до Румунії, які фактично нам не треба навіть вигадувати. От Румуни вже провели розвідку, нам треба просто взяти ті результати і почати розвідку на нашому боці. І там є дуже класні перспективи. І це, власне, за рахунок того, що це близько до Одеси, ну, до Одеського регіону там відстань 70-80 кілометрів по морю, це, взагалі, нічого для такого видобутку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, я можу сказати, що ми тут порадилися, от з Ольгою Валентинівною, Львом Теофіловичем. Я думаю, що по освоєнню Чорноморського шельфу ми проведемо також окрему робочу нараду на площадці і Комітету палива і енергетики, тому що це питання надзвичайно стратегічно важливе.

Якщо немає заперечень, я думаю, що ми десь найближчим часом вже будемо ініціювати таку зустріч. О'кей?

ПРОХОРЕНКО О.В. Дуже добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А от я зараз хочу надати слово Роману Опімаху, який не вважає, що тільки "Укргазвидобування" повинні отримувати ліцензії, що тільки "Укргазвидобування" повинні отримати ліцензії на чорноморський шельф, який, вважає, що форми власності мають по Конституції рівні права і з точки зору доступу до ресурсів. Роман, будь ласка.

ОПІМАХ Р.Є. Дякую, Олександр Георгійовичу, за можливість виступити. По-перше, з таким настроєм ми корову не продадим. Потому повністю підтримую ваше наставлення щодо того, що треба бути більш оптимістичним для всіх.

Олег дуже детально і концептуально все розповів, тому я зроблю тільки декілька таких важливих акцентів. По-перше, на сьогоднішній день кут інтересу у світі, кут уваги у світі він досить сильно змістився. З одного боку, ми бачимо перенасиченість вуглеводнів і це тенденція надовго, а з іншого боку, ми бачимо те, що відновлювальні джерела енергії вони натискають, технології постійно і стрімко покращуються. Тобто зараз вже генерувати електроенергетику за рахунок вигідно без навіть застосування якихось субсидій, це досить важливо. Тому що за найоптимістичнішими сценаріями нафта і газ, найоптимістичнішими для

галузі сценаріями нафта і газ буде відігравати якесь значення, максимум, 50 років. Це от ті сценарії, які зараз роблять. Тобто всі країни, які, особливо які мають ресурс, їм потрібно розробляти їх і не чекати, і не сидіти як "собака на сніні". Тобто тренд такий, що цінність цих ресурсів з кожним роком буде зменшуватися.

Сказав би щодо ефективності використання ресурсів. Повністю підтримую таку ініціативу, такий рейтинг, із задоволенням візьмемо, приймемо запрошення взяти участь у підготовці наступної редакції. Я б тут зазначив мабуть два виміри, які потрібно брати, з моєї точки зору, до уваги. Тобто перший вимір – як ефективно або неефективно, раціонально використовують ресурсну базу надра надрокористувачі; а з іншого боку, як ефективно і раціонально надає цю ресурсну базу держава, знову ж таки, в контексті того, що я казав, що треба розробляти, треба розробляти швидше.

Зупинюся на другому. З нашої точки зору і з точки зору, зокрема, багатьох експертів, більше 20 експертів минулого тижня з 12 провідних аналітичних центрів вітчизняних зробили звернення до влади. Вони запропонували прислухатися до п'яти кроків, от з них три я зазначу.

Тобто, перше – це як же держава могла покращити ефективність видачі запасів? Перше – це, звичайно, аукціони, прозорих аукціонів на сьогоднішній день немає, про це вже сьогодні сказали, взагалі ніяких аукціонів немає вже більше року на нафту і газ. І тут, це я констатую факт, але є конкретні напрацювання, що треба зробити, щоб вийти з цієї патової ситуації. Це як і відкриття геологічної інформації в цифровому форматі, зазначали приклад Мексики, так я вам зазначу, що Мексика в минулому році висунула на аукціон п'ятирічну програму з територією на надання ліцензії площею 254 тисячі квадратних кілометрів. Майже всю Мексику поділили на квадрати і мінімальна геологічна інформація, все, приходьте, компанії обирають її, потім номінують на раут аукціонів, які вже заплановані в такий-то час, у нас же це все невідомо. А інформація, до речі, є, її достатньо тільки в

"Геоінформі" 170 звітів за радянських часів, які треба відцифрувати, це не багато часу і не так багато грошей потребує, як один з важливих елементів на які інвестори звертають увагу. Може і достатньо, щоб привернути комерційну зацікавленість їх.

Інша важлива річ, яка теж, власне, впливає на проведення аукціонів, це погодження ділянок обласними радами. Це величезна на сьогоднішній день проблема, особливо в деяких регіонів, зокрема в Полтаві, в Полтаві півтора року не видавалися... були одна відмови, більше 78 відмов отримали підприємства. І цю ситуацію треба змінювати з точки... з боку парламенту і уряду були зроблені кроки щодо децентралізації частини ренти, 5 відсотків в місцях... на місцях будуть відраховуватися рента. Але, як ми бачимо, ситуація не змінюється, і тут треба або робити якісь рішучі кроки, не популярні відверто, або думати, як вплинути, всім разом думати, як вплинути на ці громади, щоб вони все ж таки зрозуміли, що нафта і газ – це ресурс державного значення, а не місцевого, тобто вони не належать полтавчанам чи харківчанам.

І останній момент, який теж державний, який теж державна обов'язково має звернути увагу, і про який всі сьогодні спікери зазначили, це законопроект 3096-д, який дозволяє фундаментально змінити систему дозвільну систему, тобто яка на сьогодні є радянською, вона важка, вона забирає досить багато часу, три цифри три з половиною роки треба щоб перевести родовище в промислову розробку, понад один рік треба тільки, щоб почати буріння свердловини. Ну, якщо в нормальних умовах свердловина буриться від місяця до чотирьох – це максимум, то в три рази, в чотири рази ви більше витрачаєте тільки, щоб отримати бумажку і розпочати це буріння, це ненормально, це, ну, протирічить всім міжнародним стандартам. Ну, і нарешті, 44 дозволи, 44 дозволи в 16 установах, тобто в одну установу ви ходите, ходите, в Мінпраці 7 разів треба заходити, по нашим розрахункам. Отакі речі, на які я б хотів би звернути увагу.

Я щиро дякую Міненерго і комітету за підтримку цієї ініціативи. Сподіваюся, прошу всіх підтримати і завтра, якщо буде винесено все ж таки на голосування ці ініціативи, щоб вона пройшла в першому читанні, це дуже важливо, я підкреслюю. І також я розумію проблеми ДГС, але ми пропонуємо свою теж допомогу, свою експертну допомогу, свої поділитися своїми напрацюваннями ми готові і спільно спробувати рушити ситуацію з місця. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Щиро дякую.

Олексій Орловський, як громадськість бачить свою роль для того, щоб допомогти і прискорити, а не притормозити і притримати?

ОРЛОВСЬКИЙ О. Доброго дня, шановні колеги! Дуже дякую за можливість взяти участь в цьому поважному зібранні. Перш за все я хотів би подякувати також нашим колегам з Energy-i, які ми дуже плідно довгий час працюємо спільно. Які нарешті Україну побачили в цьому індексі, порахували нас, як-то кажуть.

Але, якщо говорити відверто, в принципі відповіді на це питання, як громадськість бачить підвищення прозорості видобувного сектору можна в двох форматах: перше – це дуже просто сказати, ми бачимо, що всі наші позиції стануть темно зеленими і ми маємо все для цього зробити як це було представлено в докладі Роба.

А, якщо говорити відверто, якщо говорити більш детально, крім тих позицій, які вже були озвучені зараз колегами, я би хотів ще декілька таких наголосів, можливо, зробити. Які, як на мене, будуть значною мірою впливати на визначення нашої країни в майбутньому саме в контексті забезпечення і прозорості, і не тільки у видобувному секторі, в тому числі.

Вже сьогодні було зазначено, що України, наприклад, і інші країни, дуже тісно, в принципі, цей індекс перетинається з рівнем визначення рівня

участі країни в інших міжнародних ініціативах, такі як ЕІТІ, ОІР, ініціатива партнерства "Відкритий уряд" і тому подібне.

І якось так стало незамітно, що для багатьох, що з в принципі з 1 липня нас знову почали рахувати, але вже по іншому аспекту. Україна вперше зараз проходить процес валідації в межах ЕІТІ з 1 липня, тобто другий тиждень, як відбувається цей процес валідації. І нам найближчим часом за декілька місяців вже скажуть, знову ж таки, в якому статусі, де ми знаходимося. І, чесно кажучи, незважаючи на те, що в принципі я достатньо оптимістично дивлюся на очікувані висновки, які будуть робити валідатори в цьому аспекті. Тим не менше декілька позицій, декілька аспектів, які будуть важливими для нас і в контексті цього індексу, і в контексті впровадження ініціативи і ЕІТІ, і партнерства "Відкритий уряд", все ж таки наголошу.

По-перше, бенефіціарне право, яке вже декілька разів на сьогоднішній день згадувалось. Ви знаєте, ми так, дійсно, виглядаємо дуже не погано, дуже пристойно на міжнародній арені. Ми стали першою країною у світі, яка відкрила реєстр бенефіціарних власників для вільного доступу. Це дуже добре, це дуже класно, реально.

Але якщо говорити відверто, ми маємо сьогодні велику кількість проблем, пов'язаних з використанням цього реєстру. І на перспективу будемо мати, як на мене, серйозні проблеми з точки зору іміджу. Що я маю на увазі? Ну, наприклад, якщо ми подивимося на цей реєстр, як сьогодні в Єдиному державному реєстрі це відбувається, сьогодні державне підприємство, яке відповідає за його ведення, не дуже напружувалося, коли виконувало доручення Верховної Ради України, рішення Верховної Ради України в контексті включення даних про бенефіціарних власників в цей реєстр – і просто додала відповідний рядок в розділ, який стосується засновників.

Що ми маємо на сьогоднішній день? ви знаєте, що Україна взяла на себе зобов'язання фактично передати дані цього реєстру безкоштовно – було

рішення відповідне уряду, - до глобального реєстру бенефіціарних власників. Технічно це зробити, м'яко кажучи, буде складно, тому що сьогодні ця інформація змішана в реєстрі цьому щодо якраз бенефіціарних власників і щодо засновників відповідних компаній, що не дасть значною мірою, з технічної точки зору, забезпечити це перелиття, коректну передачу цієї інформації.

Тому на сьогоднішній день є потреба, пов'язана із суттєвим коригуванням цього реєстру, з технічної точки зору, для того щоб належним чином враховувати в ньому відповідну інформацію. Це питання технічне, але воно має бути вирішено вже до кінця цього року, щоб Україна виконала знову ж таки свої зобов'язання.

З другого боку, це є питання, пов'язані із юридичними, правовими аспектами виконання цього законодавства. Справа в тому, що, наприклад, на сьогоднішній день у нас немає в Україні органу державної влади, який би відповідав за верифікацію бенефіціарних власників. Тобто фактично компанія може вказувати будь-якого суб'єкта, і на сьогоднішній день немає відповідальності за некоректне надання цієї інформації. Є певна, дуже символічна, я сказав би так, відповідальність, яку значно треба посилювати в цьому аспекті, щодо взагалі неподання відповідної інформації до реєстру. І, очевидно, це питання, про яке я теж вже говорив, наприклад, Роб, коли виступав, це питання, пов'язане із відсотком володіння у відповідному бізнесі, тому що 25 відсотків, які є на сьогоднішній день, у багатьох випадках дають можливість реально приховувати відповідних бенефіціарних власників.

Наприклад, у багатьох країнах і це активно обговорюється зараз питання, пов'язані з тим, що якщо інформація видобувними, наприклад, компаніями не відкривається, відкривається в неправдивий спосіб, це може бути основою для позбавлення ліцензій інших дозвільних документів для

видобувних компаній і це, можливо, також для стимулювання прозорості енергетичного сектору мало б то же бути запроваджено в нашій країні.

Далі, якщо ми говоримо про субнаціональні платежі, я дуже вірю, що наступний, коли буде формуватися рейтинг ми, сподіваюсь, підвищимо свої позиції в цьому рейтингу, зокрема, за рахунок тих же самих субнаціональних платежів, тому що як було правильно вже зазначено і тут дякуємо якраз представникам комітету за те, що, дійсно, частина рентних платежів з 1 січня наступного року буде залишатися на місцевому рівні. Але давайте говорити відверто, так я абсолютно підтримую ті побоювання, ті реальні проблеми, які на сьогоднішній день існують у комунікації з органами місцевого самоврядування. Це реально проблема існує, але ми можемо ще наштовхнутися, ще на потенційно одну проблему це проблема, пов'язана з коректністю розрахунків обліку цих платежів по окремих громадах, тому що іноді облік здійснюється одночасно не на одній... видобуток, очевидно, здійснюється не в межах однієї територіальної громади, а в межах декількох територіальних громад. І для наших фіскальних органів як ми з'ясовували, уточнювали, не дуже принципово як компанія, в який спосіб, кому саме буде здійснювати оплату тих самих п'яти відсотків, з точки зору їхнього обліку і тому подібне.

Тому тут можуть бути потенційні закладені конфлікти, які можуть виникати між сусідніми територіальними громадами об'єднаними, там не дуже об'єднаними, недооб'єднаними і так далі і тому подібне. Але тут треба, дійсно, якось вирішувати розв'язувати цей потенційний клубок, який може зав'язатися з наступного року. Це наступна проблема, про яку я хотів би однозначно, знову таки, згадати з позиції громадськості це проблема пов'язана з відкриттям інформації, контрактної інформації – прозорість контрактів.

Очевидно, я тут абсолютно підтримую ті положення, які закладені в законопроекті про забезпечення прозорості видобувних галузей. Це

величезний буде крок вже вперед, якщо, дай Бог, все буде нормально, на рівні парламенту він буде ухвалений, що хоча б деякі позиції ключові, принципові позиції з цих контрактів дійсно мають стати відкритими для... для всіх зацікавлених суб'єктів. Тому що сьогодні реально Україна перебуває в цій самій червоній, умовно кажучи, зоні. Оскільки, очевидно, як ми знаємо, ця... ці дані відносяться до категорії комерційної таємниці і інформацію про них не дуже зацікавлені розкривати ті ж самі і видобувні компанії, і, очевидно, з іншого боку, держава.

Питання дезагрегації теж згадували вже сьогодні, не буду повторюватися, але, з нашої точки зору, це один із ключових моментів теж виконання наших зобов'язань в контексті ініціативи прозорості видобувних галузей. І нарешті останнє, на що, можливо, я б хотів звернути увагу, поки що це не є особливою такою проблемою в контексті України, але на майбутнє це може стати проблемою. Це питання, пов'язане із все ж таки, мабуть, належним врахуванням на рівні законодавства саме питання, пов'язані із впровадженням ініціативи прозорості видобувних галузей. Про що ідеться? Йдеться не лише тільки про прийняття цього законопроекту, про який ми говорили, 6229, ну, і також про ратифікацію, фактично приєднання України до цієї ініціативи. Тому що на сьогоднішній день це не є певним зобов'язанням категоричним зобов'язанням щодо фінансових певних внесків на міжнародному рівні. Але на перспективу є підстави вважати на рівні міжнародного правління, що це буде внесено як обов'язкова умова участі у цій ініціативі, це внесення певних невеликих, символічних внесків у цю ініціативу для проведення валідації. Сьогодні, на жаль, Україна жодної копійки не може відповідним чином сплачувати, тому ця ініціатива сьогодні не проходила процедуру ратифікації на рівні парламенту. Тому на перспективу це питання нам теж обов'язково треба буде вирішити. Дякую.

БЄЛЬКОВА О.В. Зреагувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зреагуй.

БЄЛЬКОВА О.В. Ну, перше, дякую вам, що ви повідомили, здивована, що вперше. По-друге, нам тут поталанило, у нас є замміністра. Наскільки я розумію, наскільки я пам'ятаю цю проблему, якщо Україна вчасно включить внесок до свого бюджету міністерства, про що ми підготуємо лист і напишемо, який це внесок, це Міністерство енергетики у нас є імплементуючим виконавчим органом на боці України, який виконує наші зобов'язання, то тоді все буде нормально і ніяких проблем у нас не буде. Правильно я зрозуміла?

ОРЛОВСЬКИЙ О. Ну, наскільки я знаю, Міністерство фінансів трошки іншу має точку зору. Ми з ними спілкувались.

БЄЛЬКОВА О.В. Ну, це не дивно для українського уряду. І тим не менше ми направимо листи в усі відомі нам міністерства і включимо в тому числі, ну, питання зараз про бюджет. Але у мене до вас одна конкретна пропозиція: дати відповідь шановним колегам на круглому столі щодо важливості відкриття інформації контрактів саме в частині видобутку природних ресурсів. Чи можете ви в одному реченні пояснити, чим саме ці контракти відрізняються від всіх інших контрактів приватних, неприватних компаній, які сьогодні не публікуються? Олексій, чому ви вважаєте, що їх треба публікувати? В чому їх особливість?

ОРЛОВСЬКИЙ О. Ну, тут специфіка дуже проста. В принципі, якщо ми говоримо про природні ресурси, я тільки можу посилатися на відповідну норму Конституції, яка передбачає, що це все ж таки на сьогоднішній день, як у нас передбачено, це народне надбання, тобто ці природні ресурси

належать народу України. І тому, очевидно, і члени територіальної громади, і народ України в цілому повинні знати, мати відповідну інформацію, хто, коли, як, в який спосіб використовує ці ресурси і яким чином використовуються ці доходи, прибутки відповідні на користь держави і відповідних місцевих громад.

БЕЛЬКОВА О.В. Дуже дякую. Як автор цього законопроекту я дуже часто отримую саме це запитання: чому саме ви вимагаєте публікацій саме цих контрактів? Я би хотіла, що якщо присутні представники медіа, щоб цитату Олексія дали в прес-реліз, тому що це важливо, щоб люди розуміли, чому саме ці контракти треба публікувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що стосовно внесків, у нас Міністерство фінансів на 99 відсотків має свою точку зору. Це не означає, що ми не повинні їх переконувати і приймати правильне рішення, а друге, якщо потрібна якась ратифікація на рівні Верховної Ради, то давайте ми теж у цьому напрямку попрацюємо. Я не бачу тут великих проблем стосовно того, щоб ми винесли в зал, комітет в зал і проголосували.

Так, ми підходимо до останньої дискусії... дискусанта – да? Діна Нарежнева – голова секретаріату ЕІТІ в Україні. Будь ласка.

НАРЕЖНЕВА Д. Дякую за можливість виступити. Напевно, бути останнім спікером досить важко, тому що важко не повторити те, що вже було сказано. Тому, скоріше, у своєму невеликому короткому виступі я зупинюся на тому, як ми можемо використати індекс RGI для того, щоб покращити співпрацю і діалог, виходячи зі свого досвіду.

Як ви, напевно, знаєте, ініціатива прозорості видобувних галузей, це є не тільки ініціатива, яка сприяє відкриттю інформації, яка сприяє поінформованості і підготовці, власне, звіту. Велика частина нашої роботи

спрямована на те, щоб стати діалоговим майданчиком між громадськістю, між видобувними компаніями, між урядом.

При Міненерговугілля існує багатостороння група зацікавлених сторін з імплементації в Україні ініціативи прозорості видобувних галузей. І їх приклад міг би, на мою думку, стати важливим для того, щоб ми покращували свої позиції в рейтингу і RGI. Ця багатостороння група складається на паритетних основах з представників уряду, видобувних компаній і громадськості. І шкода, що туди не входять народні депутати України, але я дуже вдячна пані Ользі Бельковій, яка дуже долучається до і ІТІ саме як представник парламенту. І така діалогова платформа могла б допомогти виробити спільні рішення тих проблем, які б допомогли піднятися Україні в рейтингу RGI.

Ми розуміємо, що зараз така робота йде на базі асоціацій, ми знаємо, що комітет ПЕК є таким діалоговим майданчиком, ми дуже вдячні йому за це.

Проте, такий постійно діючий майданчик міг би теж допомогти вирішувати проблеми не як firefighting, як ми говоримо – да? – не просто тушити пожежі, які є, а на досить стратегічному рівні.

Проте, ми повинні розуміти, що підвищення нашої позиції не повинно бути самометою. Просто от зробити якийсь індикатор, ми відмітили галочкою, ми імідж нашого уряду покращили, імідж компаній покращили, ми вирости в цьому рейтингу. Метою має бути це підвищення в рейтингу, але шляхом справжнього вирішення тих питань, які ми сьогодні заслухали і які постають перед нами.

Ми наразі приступили до підготовки наступного звіту ЕІТІ і ми знову на шляху розкриття інформації, збору інформації. Тому, користуючись цією можливістю, я б хотіла закликати всі компанії і органи державної влади, які в минулому році пішли нам на зустріч і відкрили свою інформацію, в цьому році не просто відповісти на наш запит, розкрити інформацію, а навіть бути

драйвером тих змін, які б вони ще хотіли змінити. Якщо вони вважають за потрібне розкрити більше інформації ніж та, яку ми запитуємо, ми будемо дуже вдячні, оскільки це буде оцінено не тільки в тому процесі валідації, який ми зараз проходимо, а і при підготовці наступного індексу RGI.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую щиро.

Шановні колеги, ми маємо по регламенту підводити ризику. Можливо, у когось є якісь запитання для того, щоб у нас діалог був повністю демократичним, прозорим і відповідав всім тим критеріям, які ми з вами сьогодні обговорювали. Я бачу три руки. Давайте почнемо так справа.

ЛОГАЦЬКИЙ В. Доброго дня всім. Мене звати Логацький Віктор, Центр Разумкова. Дякую за запрошення.

У мене є певні пропозиції щодо підготовки наступного звіту стосовно оцінки України. Тому що, дивлячись на ці матеріали, які були надані цього разу, я вважаю, що по деяким компонентам оцінка України є дещо заниженою, наприклад по компоненті "were realization", зокрема по "local impact", тут говорилося про так званий місцевий вплив. Але я вважаю, що ця оцінка занижена в цьому першому звіті і в першому індексі, тому що всі говорили у нас, що навпаки, місцевий вплив у нас навпаки дуже високий і впливає на прийняття рішень в цьому секторі. Всі доповідачі практично це говорили. Тим більше, що посилялися на законопроекти по оцінці впливу на навколишнє середовище. На самом ділі в нас, якщо навіть і немає таких законів прийнято ще Верховною Радою, у нас є зобов'язуючі документи стосовно оцінки впливу на навколишнє середовище, які враховують необхідність робити таку оцінку. Це так звані державні будівельні норми і правила.

Чи враховували Energy-I, інститут, існування цих зобов'язуючих документів, так званих ДБНів, у своїй оцінці в цьому випадку, невідомо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую. Запитання зрозуміло.

Там була ще одна рука. Будь ласка, будь ласка. Я не знаю, я бачив, і Олена, по-моєму, да? Тоді 4, получається.

ЛАКТИОНОВ О. Дуже дякую.

Тут, може, таке, не питання. Я хотів подякувати за ту дискусію, яка запропонована. А, вибачте! Лактіонов Олександр, компанія НАК "Нафтогаз". Хотів подякувати за тему, за дискусію, за формат дискусії запропонований. І, дійсно, тут звучали, лунали слова стосовно оптимізму, яким надихають тих, хто дещо зневірений або, там, не бачить перспектив певних в планах нарощування видобутку. Тобто здається так, що в суспільстві, в керівництві і профільного комітету, в профільному міністерстві, ну і, здається, в керівництві країни є усвідомлення значення нарощення видобутку. Але у мене таке питання, може, воно риторичне: а як пояснити діяльність певних депутатів провладного блоку в основному видобувному регіоні України, які прямим текстом кажуть, що "ми не дамо будувати нові свердловини в цій місцевості", де закликають місцеві громади протидіяти, будувати загони "тітушок" і залучати до цього депутатів? Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте ви дайте нам офіційно якесь прізвище, хто ці народні депутати, про які регіони йде мова, добре? Повірте мені, що ми абсолютно публічно відреагуємо. Добре?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Послухайте, три тижні тому багато подій відбувається, і кожний день, на жаль. Олена.

ПАВЛЕНКО О. Дякую дуже.

Олена Павленко, DiXi Group.

У мене є питання до представників уряду, тут є Міністерство енергетики, Міністерство екології і Держгеонадра. Підкажіть, будь ласка, хто з цих трьох інституцій відповідає за полісу в частині розвитку видобувного сектору? Я розумію, що Держгеонадра скаже, що ми лише там – за ліцензії, там за геоінформацію, Міненерго – там за свою частинку, Мінекології – за свою. Але хто відповідає за те, щоб робити політику? Мабуть, це хтось один.

І друге питання. Ми бачили минулого тижня інформацію, зайшла "Frontair" – ще одна американська компанія, хочуть видобувати. Можна від одного з трьох представників: куди їм іти, як їм от як звичайному типовому інвестору або нетиповому куди і з яким міністерством їм працювати? Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перше, перша відповідь по ДБНам. Чи враховували?

_____. Хочу відповісти про місцеві... місцевий вплив. І, можливо, занадто високі бали в цій галузі. Коли ви читаєте це, то ви маєте розуміти обмеження індексу. Індекс зроблений так, щоб надавати певні рамки і певні заморожені рамки. Так би мовити, в цьому Україна, в деяких з них Україна може гарно себе показати, але вони не дають повної картини. Те, що я б запропонував, подивіться на дані, а потім спробуйте читати поміж рядків, тому що це може бути там чогось не вистачає.

Ще питання про те, що я казав про необхідність комплексного підходу. Це взагалі проблема ланцюга, можна гарні отримати бали по деяким питанням, а потім поганий бал по одному питанню і весь ланцюг просто розривається. Тобто питання: як на це дивитися? Будь ласка, подивіться на

інформацію, якщо бачите, комусь щось не зрозуміло, то зв'яжіться з нами, ми з радістю все пояснимо вам.

БЕЛЬКОВА О.В. Я можу доповнити цю частину.

По-перше, на самому індексі, якщо зайдете ви онлайн, ви побачите під цим показником конкретні позиції, які оцінювалися. Серед них, безумовно, ДБН як такий немає, тому що його немає аналогів у інших країнах. Разом з тим, я звертаю увагу, що в загальному індексі саме співпраця з місцевими громадами і їх вплив оцінено найнижчим чином, тобто погана співпраця, що і постійно інформують всі учасники цього ринку.

З іншого боку, на момент проведення цієї оцінки, я подивилася, ми не могли говорити про те, наприклад, що ми змінили законодавство про децентралізацію ренти, що, очевидно, має посилити співпрацю з місцевими громадами. А ви говорите, що співпраця у нас з місцевими громадами, ну, хороша. І, я думаю, питання щодо Полтавської області є відповіддю на ваше запитання. Очевидно, не все так добре в нашому королівстві.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, давайте Міністерство енергетики, Міністерство екології і Держгеонадра по 1 хвилині на відповідь, добре?

Куди йти інвесторам? Я правильно зрозумів, Олена? В які двері стукати?

_____. Дякую за запитання.

Ну, насправді багато зустрічей проводило Міністерство енергетики. Я думаю, що питання не в тому, куди йти, а питання ефективності цих зустрічей. Гарантувати ефективність, на жаль, я би сказав, що сьогодні немає чим. Треба бути справедливим і чесним.

Але я дякую за запитання. Я думаю, що це, напевно, поштовх для того, аби мати дорожню карту і поставити якісь реферні точки для відслідкування і співпраці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Міністерство екології, будь ласка.

_____. *(Представник Міністерства екології)* Дякую.

Шановний Олександр Георгійович, шановні учасники засідання комітету, я хотів би сказати про те, що, дійсно, колега мій сказав за розвиток, тому що концепцію, стратегію розробляє Мінтопенерго. Ми приймаємо активну участь в цих питаннях і готові сприяти у вирішенні цілого ряду проблем.

Я навмисно не виступав, тому що було сказано представником Інституту імені Разумкова про те, що як би там немає ясності щодо оцінки впливу на довкілля. На цей час є прийнятий Закон "Про оцінку впливу на довкілля" і відповідно нам необхідно буде працювати над внесенням змін, цілий ряд законодавчих і інших нормативно-правових актів, і з цього моменту... Ми на минулому тижні проводили круглий стіл за участю нафтовидобувних компаній, де надали роз'яснення, що таке закон і через півроку він вступає в силу, і з даного моменту вся відповідальність за вплив на навколишнє середовище лягає на плечі нафтогазовидобувних компаній.

Ми активно з "Укргазвидобуванням", з іншими компаніями, намагаємося їм допомогти, проводимо спільні наради. Ми внесли цілий ряд змін і в тому числі прийняли Правила розробки нафтогазових родовищ, якими користувались з 1984 року. І представники і асоціації, і "Нафтогазу", і "Укргазвидобування", і податківці знають, наскільки важко ми цей документ прийняли. А він є і він вступив у дію, і ми сьогодні їм користуємося. Тому, Олександр....., я повинен запевнити комітет у тому, що ми готові до

співпраці, ми будемо створювати ніяких бар'єрів, а будемо діяти в межах чинного законодавства і спрощувати або приймати рішення щодо... вносити пропозиції щодо регуляції тих перепонів, які можуть виникати в плані збільшення відсотків по видобуванню газу, кубометрів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Будь ласка, Держгеонадра.

КИРИЛЮК О.В. Будь-яка компанія, не лише ".....", а всі, хто зацікавлені в отриманні і праці в Україні, звертаються до Держгеонадра і паралельно працюють з органами місцевого самоврядування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, була одна рука. Будь ласка, запитання і будемо завершувати.

ТОЛКУНОВ А. Ще раз дякую. Хотів би також подякувати за змістовну доповідь. Я, Толкунов Андрій, Державне геофізичне підприємств "Укргеофізика".

У мене питання до представника, експерта NRGI, до пана Роба Пітмана стосовно, власне, результатів оцінювання по Україні і взагалі стосовно індикатору ліцензування. Скажіть, будь ласка, з огляду на ті питання, які сьогодні піднімалися стосовно ефективності та, я підкреслюю, результативності взагалі системи ліцензування, тобто і концесійної форми, так і розподіл продукції, у вашому рейтингу саме індикатор ліцензування він враховує державний контроль, якщо мова йде... державне регулювання, якщо мова йде про державний сектор та приватний сектор? Тобто управління та державне регулювання, власне, в частині дотримання програм робіт. Адже

дуже важливим, дійсно, є публікування, мабуть, певних частин контрактів, якщо не загалом, то частих і дуже важливим є саме те, як інвестор дотримується взяти на себе зобов'язання.

І хотілося би спитати саме, що саме в ліцензуванні у вас оцінюється, і чи ви вважаєте, що публікування контрактів буде достатньо для того, щоб підвищити ефективність результативність інвестиційних проектів саме для держави в частині отримання прибутків, податків прямих, не прямих мультиплікативного ефекту і, власне, чи не оцінюєте ви не отримані прибутки, якщо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можна я, вибачаюсь, що я вас переб'ю, а можна дуже коротко сформулювати суть запитання.

ТОЛКУНОВ А. Запитання саме індикатор ліцензування чи...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як враховувався... як враховується ліцензування

ТОЛКУНОВ А. Саме так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так?

ТОЛКУНОВ А. І в контексті сплячих ліцензій, тобто якщо ліцензія надана, але не проводяться роботи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як враховується ліцензування в контексті сплячої ліцензії.

ТОЛКУНОВ А. Саме так, дякую.

_____ . Я думаю, що це гарні запитання і вони дозволяють нам ще раз прояснити, про що цей індекс. Було запитання про те, чи це, взагалі, чи враховується ліцензування. Тобто чи означає це, що в Україні гарна система ліцензування, оскільки у вас високий там бал. Звичайно, питання, вам потрібно зробити більші дослідження, щоб це з'ясувати, що говориться, що мається на увазі? Що є певні точки перевірки управління, коли представники громадськості, парламентарі, ЗМІ можуть з'ясувати все про процес ліцензування. Це те, на що дивиться цей індекс чи є там канал підзвітності, і що далі має відбуватися для того, щоб використовувати ту інформацію, яка є, щоб провести ще додатковий аналіз. Є інструменти, щоб це зробити, по-перше, є така схема орієнтирів по природнім ресурсам, я би сказав, відповідаючи на ваше запитання, що... і коли ви говорили про розкриття контракту, чи цього достатньо для того, щоби процес ліцензування йшов ефективно? Відповідь "ні", але це необхідно для того, щоби дозволити цю підзвітність, яка буде дозволяти компаніям та громадянам ідентифікувати проблеми і виклики у цьому процесі. І якщо немає підзвітності, якщо немає прозорості, то ви не можете так швидко побачити проблеми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершуємо нашу роботу. Буквально, дві тези, дуже коротких.

Перше. Я хотів би щиро подякувати нашим ключовим спікерам сьогодні за дуже змістовну і дуже важливу презентацію. Хочу подякувати Міністерству палива і енергетики, Міністерству екології і Держгеонадрам за участь сьогодні у роботі нашого комітету і всім, хто був присутнім. Я вважаю, що тема надзвичайно важлива і ми над нею будемо продовжувати працювати.

І теза друга: коли ми говоримо про індикатор, це тільки точка, одна точка в багатопараметричному просторі, яка сьогодні, ми її оцінюємо там 44 місце чи 49 балів. Я ще раз хочу сказати, ключова наша позиція в тому, що

нам потрібен дуже швидкий темп руху в цьому багатопараметричному просторі. І я закликаю всіх – і державні компанії, і приватні компанії, і державні інституції, якщо ми хочемо – а ми хочемо! – вирішити проблему енергетичної незалежності, енергетичної безпеки країни, нам потрібно революційними, я не боюсь цього слова, революційними темпами прискорювати видобуток українського газу, а це автоматично буде мати відношення і до процедур видобутку української нафти. І тоді, я думаю, в нашій країні разом з блоком законопроектів, які ми прийняли по енергоефективності, ми будемо мати енергоефективну країну з власними енергетичними ресурсами, і тоді у нас все буде добре.

Я бажаю вам великого оптимізму і руху вперед. До нових зустрічей.